

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni oddaje in prazniki. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst & Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—, skopirati se ne smejo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kmetijska ulica št. 5
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Stromayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Stromayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, telefon št. 10351

Nemško-italijanska manifestacija:

Mussolinijev obisk v Nemčiji

Prvo potovanje italijanskega ministrskega predsednika v inozemstvo — Pristal bo z letalom v Reichenhau, odkoder bo odšel k Hitlerju

Berlin, 4. septembra. b. Po informacijah iz italijanskih krogov je Mussolinijev potovanje v Nemčijo v načelu sicer že sklenjeno, ubiga pa se še vedno o datumu obiska. V dobro informiranih krogih se govori, da se bo to zgodilo med 23. in 28. septembrom. Potrjuje se tudi vest, da bo Mussolini ob zaključku svojega prvega obiska v Nemčiji prisostvoval manevrom nemške armade. Hitler ga bo sprejel v Berchtesgadu, toda Mussolini bo obiskal tudi nemško prestolnico.

Das podrobnosti o Mussolinijevem sprejemu v Nemčiji še vedno niso znane, pa je gotovo, da mu bo prirejen posebno svečan sprejem. Spremljala ga bosta zunanji minister Ciano in propagandni minister Alfieri.

V ostalem naglašajo italijanski informirani krogi, da ne bo imel obisk nikakega političnega značaja in da tudi ne bo podpisal noben nov sporazum med Italijo in Nemčijo. Obisk naj samo manifestativno potrdi prisrčne odnose med obema državama, ki sta že iz taktičnih razlogov navezani druga na drugo.

Mussolini bo najbrž prispel v Nemčijo z letalom, ki bo pristalo v Reichenhau, odkoder se bo šel italijanske vlade z avtomobilom odpravil v Berchtesgaden, kjer se bo sestel s Hitlerjem in ostal z njim sam v daljšem razgovoru. Iz Berchtesgadna bo Mussolini odpotoval v Berlin, kjer bo stanoval v stari Hindenburgovi palači, z odgovornimi nemškimi politikami pa se bo sestel v prejšnjem posloju državnega kancelarstva. Ceste, po katerih se bo

Mussolini v Berlin vozil, bodo okrašene na kar najbolj slavnosten način.

K programu njegovega berlinskega obiska spada tudi ogled državne avtomobilske ceste ter vojaškega letališča, nakar bo Mussolini prisostvoval pred svojim povratkom še manevrom nemške armade, ki bodo za to priliko posebno obsežni.

Posestovanje med Nemčijo in Italijo

London, 4. septembra. o. Kakor poroča agencija „United Press“, bo Mussolini ob priliki svojega obiska v Nemčiji posredoval med Vatikanom in Nemčijo.

Göringov govor zamejnim Nemcem v Stuttgartu

Stuttgart, 4. sept. b. V četrtek je na kongresu zamejnega nemstva govoril tudi general Göring, ki je v temperamentalnih izjavah najprej podal ostro kritiko položaja v Nemčiji pred prevzemom oblasti, nato pa poudaril med drugim: Danes ne sme nihče kršiti nemškega prava in nemških interesov nekažnovan. Naj sprejme to končno svet na znanje. Kdor tega ne bo storil, naj si sam pripiše posledice, ki bodo take kakor takrat, ko so rdeči bombardirali ladjbo „Deutschland“ in so nemški mornarji takoj namerili kanone proti krivcem. Tuji novinarji bodo tudi danes zapisali, da sem v svojem govoru grmel in da je tudi na tem zborovanju vladal bog vojne. Zato naglašam: Nobena država ni tako spoznala vojne kakor naša in se ji zato noben narod ne bo tako izogibal kakor mi. Mi hočemo mir in smo poroki miru. Ako pa tega drugi ne bodo, bomo tudi mi vzele pripravljeni na vojno. Mir da, toda nikdar za ceno časti in svobode.

Nato je Göring govoril o poslednjih štirih letih in pol nacističnega režima in izjavil: Najvišji Bog je blagoslovil naše delo, četudi nas proglašajo za antikriste. Vas, Nemce v tujini, pozivam, da se povsod postavite v bran, ako bi kdo poskušal žaliti našo domovino. Ako pa prihajajo zasramovanja od emigrantov, naj zamejni Nemci pokažejo, da niso z njimi nobenih stikov. Preizkrajaj naj jih, četudi nosijo nemška imena in so bili v Nemčiji rojeni.

Nacistem ni eksportno blago. Zato se Nemci v tujini lahko smatrajo kvetjemu le za njegove glasnike in poroke, toda tudi to apostolstvo samo prav za prav prepovedali. Göring je končno pozval vse Nemce v tujini, da po svojih močeh pripomorejo nemški gospodarski štiriletki do zmage. Nemške trditve v tujini naj v bodoče nikjer več ne zaposlujejo židov, ker teh prav nič ne zanima gospodarsko vstajenje Nemčije.

Delo mednarodne interparlamentarne unije

Manifestacija parlamentarnih zastopnikov držav Male antante in Balkanske zveze

Pariz, 4. septembra. AA. Mednarodna interparlamentarna unija je včeraj nadaljevala razpravo o vprašanju sirovin. Nato je sprejela resolucijo o kolektivni varnosti in o reformi pakta DN. Resolucija pravi, da se ustvari univerzalnost DN na osnovi načel kolektivne varnosti, ojačane s pokrajinskimi dogovori. DN naj poišče sredstva za ustvaritev čim živahnije sodelovanja med članicami in nečlanicami DN. Glede reforme pakta DN pravi resolucija, da bi bilo dobro, če se v ta namen zagotovijo sodelovanje čim več članov. Resolucija poziva nacionalne skupine, naj ta problem temeljito prouče.

Rumunska delegacija je priredila včeraj v rumunskem paviljonu na mednarodni razstavi obed na čast parlamentarnim zastopnikom Male antante in Balkanske zveze. Ob tej priliki je predsednik rumunske delegacije in predsednik rumunskega parlamenta g. Saveanu poudaril naraščajočo solidarnost Male antante in Balkanske zveze, ki sta izvršila orodje v službi miru. Rumunski senator Aleksander Lapeagut, predsednik rumunske akademije, je poveljeval Francijo, ki je pripomogla k osvoboditvi narodov Male antante, ki so slei ko prej čvrsto zvezani z najskrenejšim prijateljstvom.

Predsednik jugoslovenske narodne skupštine Stevan Čirić, je poudaril v svojem go-

voru važnost tega sestanka, ker dokazuje narodom, kako neomajna je Mala antanta, ki je nedeljiva politična enota. Svet Male antante je te dni ponovno potrdil stari ideal zaježiti svobodo narodov in pravico vsem. Mala antanta je eden izmed glavnih činiteljev mednarodne solidarnosti, ki teže za mirom in pravico na svetu. Ona je društvo narodov v malem, toda s svojim delom lahko služi za zgled velikemu DN. Predsednik Čirić je nato pozdravil turškega delegata kot zastopnika Balkanske zveze, ki jo navdajajo isti ideali kakor Mala antanta in ki tvori z njo organsko celoto.

Tudi vodja češkoslovaške delegacije Stodola je poveljeval neomajno enotnost Male antante, ki tvori njeno moč.

Turški zastopnik Hasan Saka je v svojem govoru poudaril sporedno akcijo Balkanske zveze z akcijo Male antante ter izrazil svoje zadovoljstvo, ker so se zastopniki vseh prijateljskih narodov zbrali v prestolnici Francije, ki je vedno gojila najlepše ideje.

Govori so bili sprejeti z vzkliku kralju Karolu II., kralju Petru II., predsedniku dr. Benešu in predsedniku Kemal Ataturku.

Snohi je delegacije medparlamentarne unije sprejel predsednik francoske poslanske zbornice Herriot.

Ruski parnik torpediran

Napadla ga je neznana podmornica v grških vodah ter ga potopila

Atene, 3. septembra. w. Po poročilih iz Kymija, na otoku Euboea, je bil sovjetsko-ruski tovorni parnik „Marakov“, ki je plul iz Marjanopola v Sete in ki je imel na krovu tovar asfalta, v sredo dopoldne med otokoma Skyros in Kapsara, 6 milj od Skyrosa, od neznane podmornice ustreljen. Podmornica je oddala svarilni strel, nakar je poveljnik ruske ladje razobesil sovjetsko zastavo ter odredil, naj se posadka, ki je obstojala iz 36 moč in 3 žensk, poda v rešilne čolne. Nato je podmornica torpedirala parnik ter razobesila špansko nacionalistično zastavo. Po torpediranju je bil zadet tudi rešilni čoln in je bil en mornar ubit.

Napad na grško ladjo

Atene, 4. septembra. AA. Grško ladjo „Tepo“ so napadla španska uporniška letala in nedolgo po napadu iz Marzella v Barcelono. Letala so vrgla na ladjo več bomb in jo je ena zadela. Krmar je bil ubit, en mornar pa ranjen. Republikanska letala, ki so spremljala ladjo, so končno letala upornikov prepodila.

Novi španski begunci v Franciji

Bayonne, 4. septembra. AA. V sredo sta priplula v Bayonne španska parnika „Galitot“ in „Angel Paulina“. Pripljela sta 134 obojestranskih milicijev iz Santandra. Po izjavah moštva ladje je parnik „Angel Paulina“ ostal pet dni po odhodu iz Santandra na morju, nakar je šele krenil proti Bayonu. Vse orožje na parnikih so cariniki zaplenili.

General Faupel v Londonu

London, 4. septembra. AA. Semkaj je prispel general Faupel, bivši poslanik nemške vlade pri generalu Francu. Po prihodu je izjavil poročevalcem listov, da je vojaški položaj čet generala Franca danes posebno ugoden in da je nacionalistična španija zelo naklonjena novi Nemčiji.

Žrtve vojne v Valenciji

Valencija, 4. septembra. AA. Od 28. julija 1936 do konca julija 1937 je bilo od granat in bomb ubitih 1294 oseb, ranjenih pa nad 6000 oseb.

Japonci v defenzivi

Odločen odpor Kitajcev je zmedel japonski ofenzivni načrt pri Šanghaju

Šanghaj, 4. septembra. d. Včeraj se je razvila bitka, kakršne Šanghaj še ni doživel. Granate so padale vse povsod okoli japonske admiralske ladje „Izum“, ki je pa niso zadale. Druge granate so zadale japonski konzulat in ranile dva konzularna redarja. nekega japonskega novinarja in nekega japonskega obiskovalca. Japonski generalni konzul in osebje konzulata niso hoteli zapustiti poslopja.

Japonske ladje, ki so zasidrane v vojnem okolišču, so odplule po neki navzgor, da se pridružijo ladji „Izum“. Japonski rušilci so obstrlevali kitajske posojanke, kitajske granate pa so sistemsko padale v japonski del tuje koncesije. Vsi tuji opazovalci se strinjajo, da so včerajšnji boji zmedli japonski ofenzivni načrt na polotoku Vusungu in ga zakasnil.

Izjava zastopnika japonske mornarice

Zastopnik japonske mornarice je izjavil poročevalcem listov, da bodo Japonci izvedli najstrožje ukrepe v odgovor na obstrlevanje japonskega konzulata. Prisiljeni smo očistiti vsa pokrajina Putung, kamor se je zatekla vsa 105. kitajska divizija, katere vojaštvo je vse po vrsti civilno oblačeno. Obžalujemo, ker nas razmere ei-

lijo k ukrepm, katerih posledice bo žutilo tudi kitajsko civilno prebivalstvo. Vemo, kje so postojanke kitajskih baterij v Putungu. Postavljene so na bregu Vangfua blizu kraja, kjer je zasidrana neka tuja križarka. Obstrlevanje japonskega konzulata je terjalo žrtve med japonskimi redarji, med katerimi sta bila dva ranjena, zadata pa ni nobena japonska vojna ladja.

Nato je zastopnik japonske vojne mornarice dodal, da se japonske čete niso izkale v Putungu. Pripomnil je, da bo v bodoče prepovedan vsem tujcem pristop v okolje Hokej, Broadway in Jangcepu, le novinarji bodo imeli dostop. Pripomnil je tudi, da se bo v kratkem pričela akcija proti okraju Nangtau, kjer se še vedno zbirajo kitajske čete in kitajske baterije.

Kolera v francoski koncesiji

Pariz, 4. septembra. AA. Vest, da se je pojavila kolera v francoskem delu mednarodne koncesije v Šanghaju, je v Parizu izzvala porazen vtis. Po vseh iz Šanghaja so zdravniški moči in dan na delu, da bi preprečili širjenje bolezni. Njihovo delo je zelo težavno, ker bodo begunci na vse strani in ker žive Kitajci na tak način, da je zelo težko preprečiti izselitve.

Odhod čl. poslanika iz Lizbone

Lizbona, 4. septembra. AA. Češkoslovaški poslanik dr. Flieger je včeraj zapustil Lizbono in odpoval v St. Jean de Luz.

Iz državne službe

Beograd, 4. septembra. p. Napredovali so za tehniške višje svetnike v položajni skupini 4/I inš. Stane Turudija pri sreskem načelstvu v Travniku, inž. Janko Kukovec pri sreskem načelstvu v Mariboru in inž. Pavle Miklavc pri sreskem načelstvu v Kranju; za svetnika v 5. položajni skupini pri sreskem oddelku višji tajnik Miroslav Bertonec, pri generalni direkciji državnih železnic, ki je bil hkratu premeščen iz komercialnega v sreski oddelk; za višjega kontrolorja v 5. položajni skupini Avgust Stalovski, kontrolor v prometno-komercialnem oddelku generalne direkcije državnih železnic; za prometnega uradnika v 9. položajni skupini Josip Fabjančič, za upravnega uradnika v 9. položajni skupini pa Leopold Pencelj in Milivoj Klenval, vsi uradniški pripravniki pri generalni direkciji državnih železnic; za položajno tipkarijo v 10. položajni skupini Terezija Zdravje, uradniška pripravnica pri ljubljanski železniški direkciji, za pomožnega prometnika pripravnik Ivan Milošević, za pomožnega vlakovožjo pripravnik Ivan Maher, oboje pri ljubljanski železniški direkciji. Upravnega svavničnika Anton Peršič in Avgust Vrtačnik sta imenovana za pomožna oficijala v 10. položajni skupini na ljubljanskem glavnem kolodvoru.

Politični obzornik

Stranka s čisto

jugoslovenskim programom

Pretekli teden je imel minister brez portfelja dr. Šefkija Behmen shod v Gračanici v srezu Visoko v Bosni. Govoril je o političnem položaju in o raznih aktualnih političnih vprašanjih. V svojih izjavah je dr. Behmen, kakor beleži glasilo JRZ „Država“, poudarjal med drugim: »Medverski in medplemenski mir je edini pogoj za napredek naše države in za naš lastni napredek. Zato smo vedno stremeli za tem, da ničesar ne storimo s svojim delom in s svojim postopanjem, kar bi kakorkoli moglo porušiti harmonijo med enokrvnimi brati. Zato je dr. Špaho brez oklevanja sprejel poziv dr. Milana Stojadinovića, likvidiral svojo stranko in v družbi z njim in dr. Korsočem osnovati novo, veliko, narodno jugoslovensko stranko, ki obsega vse vere in vsa tri jugoslovenska plemena in se razprostira od Maribora do Djevdjelije, od Subotice pa do Boke Kotorske. To je edina stranka s čisto jugoslovenskim programom!... Aktivni minister dr. Šefkija Behmen stoji torej na stališču, da smo Srbi, Slovenci in Hrvati tri plemena, a en edinstven narod, o JRZ pa zatrjuje, da je to »edina stranka s čisto jugoslovenskim programom«. Če se zabeležimo, da je isti minister s poudarkom naglašal, da je »zmagala jugoslovenske ideologije obenem katastrofa vseh razornih elementov v naši državi«, moramo priznati, da je minister dr. Šefkija Behmen v svojem govoru stavil jugoslovensko ideologijo tako v ospredje, da se človeku zdi, kakor da bi slišal govoriti izrazitega somišljenika JNS. Nas odločni jugoslovenski ton v izjavah ministra dr. Behmena odkritosrčno veselimo, toda kaj k temu poreko Behmenovi krščanskokatoliški zavezniki in listi katoliške tiskovne družbe in katoliške akcije, za katere je teza o enem narodu in treh plemenih že zdavna premagano stališče?!

Dr. Voja Janjić in „Samouprava“

Dr. Voja Janjić, bivši minister, sedaj narodni poslanec in predsednik parlamentarne finančne odbora, je bil še do nedavnosti pravi miljenec glavnega glasila JRZ „Samouprava“, odkar pa je stopil v vrste protivnikov konkordata, je padel pri „Samoupravi“ v nemilost in list ga sedaj napada s tako besnostjo, kakor da bi bil Janjić edini kriv, da pogodba z Vatikanom še ni pod streho. Zato ne preide dan, da bi si glasilo JRZ poslošno ne privoščilo siromaka Voje. Tako je „Samouprava“ priobčila te dni na naslov dr. Janjića tole beležko: »Javljajo nam, da je dr. Voja Janjić preteklo nedeljo na cerkvenem zboru v Žiži (a znano je, da so v teh razmerah, kakor tudi na cerkvenih slavnih prepovedanih politični shodi) trdil, da so vsi narodni poslanci, ki so glasovali za konkordat, — plačani in da on to zanesljivo ve. Edino je pozabil navesti, koliko so dobili in kdo jih je plačal. A to je vsekakor zelo važna za eno kazensko tožbo radi klevete. Pravimo za »eno tožbo«, ker ni izključeno, da jih bo 16! Mi apeliramo na Vojo Janjića kot svojega poslanskega tovariša, naj potrdi to izjavo v roku osmih dni ali da jo demantira, ker sicer Boga mi!... Naj jo demantira, četudi v njemu priljubljeni obliki — z letakom! — Nas v tej notici zlasti zanima odstavek, da so »v teh razmerah, kakor tudi na cerkvenih svetovnih prepovedani vsi politični shodi!« Nam namreč o tej prepovedi dostojno ni bilo ničesar znanega!

„Vodja govori!“

Joe Matošić, urednik tednika „Danice“ v Zagrebu, je svoječasno napisal o dr. Vladku Mačku popularno knjigo »Vodja govori«. Radi te knjige se je te dni vršila pred civilnim senatom okrožnega sodišča v Zagrebu obravnava na tožbo J. Matošića proti dr. Vladku Mačku, dr. Ivanu Reberskemu in Vilku Begiču radi dolžnih 83.335 Din. Matošić navaja v tožbi, da je napisal knjigo »Vodja govori« po naročilu tožencev, ki so se obvezali, da mu bodo odkupili vso naklado knjige. Dejansko pa so mu plačali samo 35.000 Din, ostane v znesku Din 83.335 pa so mu ostali dolžni. Toženi dr. Maček, dr. Reberski in Begič so se zagovarjali, da knjige niso naročili, marveč da so se z Matošićem sporazumeli, da mu plačajo samo prodane knjige, neprodane pa da mu vrnejo. Kot priča je bil zaslišan dr. Ruven, ki je izpovedal, da je slišal telefonski razgovor med Matošićem in dr. Reberskim in da je tekom razgovora dr. Reberski izrecno rekel Matošiću, da se mu ni treba nič bati, da mu bodo plačali vse knjige. Obravnava je bila v svrhu zaslišanja nadaljnjih prič preložena. — Ta sfera radi knjige »Vodja govori« nam kolikor toliko pojasnjuje, zakaj je Joe Matošić jel v zadnjem času tako ostro napadati v svojem listu dr. Mačka in njegovo okolico. Matošić je bil, kakor je znano, pred kratkim dejanski napaden in težko ranjen. Pri tem spopadu je zadela revolverska krogla tudi nekega delavca. Ta zagonetna sfera je danes ni pojasnjena.

Sorzna poročila.

Carib, 4. septembra. Beograd 10, Pariz 16.2375, London 21.5675, Newyork 465.375, Bruselj 73.95, Milan 22.925, Amsterdam 240.20, Berlin 174.75, Dunaj 80.20—82.10, Praga 15.10, Varšava 82.35, Bukarešta 2.25.

Kralj - sokolič, vsi smo pripravljene!

V ponedeljek 6. t. m. bo obhajal naš mladi kralj Peter II. v krogu svoje kraljevske družine na Bledu svoj 15. rojstni dan. Dopolnil je 14. let. Še štiri leta in zavladal bo državljano kraljevine Jugoslavije, prevzel bo dedično svojih slavni prednikov. S kraljevskim domom na Bledu bo praznovala ta veliki praznik vsa Jugoslavija.

Vsi praznujemo rojstni dan kralja Petra II. v nestrpnem pričakovanju in z gorečo vero v veliko bodočnost naše že tako trdo in kruto pretkušene domovine. Bolj kakor ob drugih prilikah se spomnimo ob rojstnem dnevu našega mladega vladarja na neusmiljeno usodo, ki nam je vzela njegovega velikega očeta kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Viteški kralj je padel kot junak v borbi s peklenimi silami. Njegova borba je bila borba za lepšo bodočnost Jugoslavije. Tako plemeniti boj more biti le velik mož — junak, ki se dobro zaveda, da je smrt manj strašna kot so pod solncem sušni dnovi.

Za svobodo so se borili in dali svoja dragocena življenja njegovi predniki, za svobodo so žrtvovali svoje življenje junaki sinovi domovine: Jugoslavija je blagoslovljena z najdragocenejšo krvjo svojega kralja — Zedinitelja in s krvjo stotisočev njegovih borcev. Kar je blagoslovljeno s krvjo in kar je pridobljeno in ustvarjeno s krvjo, to živi in hoče živeti, rasti, se razmahniti.

Nek filozof je rekel, da narodi niso več vredni kraljev. Jugoslovanski narod bo dokazal, da je vreden svojega mladega kralja in da je bil vreden življenja njegovega junaškega očeta, da je bil vreden junaških dejanj velikih Karadjordjevičev, trpljenja in junaštva vseh za svobodo pred osvoboditvijo in pred zedinjenjem padlih Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ne mi, ne naši sinovi in naše hčere ne bomo nikoli pozabili, da je naš kralj dal za nas najdražje — svoje življenje. S ponosom moremo samo mi reči vsemu svetu, da smo imeli kralja, ki se je žrtvoval za svoj narod. Vedel je naš Viteški kralj, da vlada narodu, ki je vedno bil pripravljen dati življenje za svobodo in za bodočnost. Ob njegovi smrti smo prisegli in se zakleti, da smo pripravljene dati življenje za velike ideale in za veliko idejo zedinjenja. Ob vsakem rojstnem dnevu njegovega prvorojenca in naslednika obnavljamo to prisego.

Na veličastno simbolno dejanje se spomnimo na rojstni dan kralja Petra II., na tisti 6. september, ko je naša junaška vojska dobila iz rok Viteškega kralja jugoslovenske zastave in jih zamenjala s starimi, pod katerimi je srbska vojska s slovenskimi in hrvaškimi dobrovoljci korakala od zmage do zmage.

Še štiri leta in napočil bo dan, ko bo kralj Peter II. polnoleten. Že je na čelu sokolske vojske, ki brani zedinjeno Jugoslavijo. Zle sile so še tu pa tam na delu, njih zločinsko prizadevanje se pa razbija ob jekleni volji Sokolov. Sokolska armada junaško brani veliko idejo in se je zaklela, da bo mlademu kralju ohranila zedinjeno Jugoslavijo. Posebno budno bo na straži še štiri leta. Tudi jugoslovanski Sokoli kujejo svoja srca in svoj značaj. Ko bo mladi kralj zavladal, bo sokolska armada s svojim kraljem-Sokolom kovala usodo Jugoslavije.

Dotlej bomo morali vsi vztrajati na poti, ki nam jo je pokazal kralj-Zedinitelj. Vemo, da ta velika pot ni z rožami posuta. Vemo, da moramo biti vsak čas pripravljene na najhujše. Toda ne bojimo se ničesar. Naša volja in naša srca, ki bijejo za veliko idejo zedinjenja, bodo premagala vse težave in premostila vse težkoče. Bolj kakor drugi narodi potrebuje naš narod junaških src in moči ter žen jeklene volje. Viteški kralj je naš veliki vzor. On je naš vzgojitelj in učitelj. Njegovo mučeniško in junaško življenje nam je in nam bo vselej zgled. On je vzor in učitelj kralja Petra II.

Mladi kralj-Sokolič, vsi smo pripravljene! Trdo Te vzgajajo in pripravljajo za odgovorno in težko visoko službo vsemu narodu. Kraljevo srce Tvoje matere Te obdaja z veliko ljubeznijo. Jugoslovanski narod je pa pripravljen in čaka na slovesni trenutek, ko mu boš zavladal. Visoki vzgojitelji kujejo Tvoj značaj in Tvoje srce. Vemo, da je v njem pravi bron, ki bo pel in vabil kot zvon, da se bomo krog njega zbrali, kadarkoli nam boš kot samostojen vladar ukazal. Samo Tebi vsi prisegamo zvestobo. Živio, kralj Peter II.!

Proglas Saveza SKJ vsem bratskim župam, društvom in četam

Z današnjim dnem stopa Nj. Vel. kralj Peter II. v svojo 15letno življenjsko dobo, v vedro in jasno pomlad svojega življenja, dragocenega za ves naš jugoslovanski narod in za našo domovino Jugoslavijo.

Na današnji radostni dan jugoslovansko sokolstvo, včlanjeno v veliko rodovino Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, pozdravlja svojega Mladega kralja in prvega Sokola, sina Velikega očeta in potomca slavni Karadjordjevičev. Danes upiramo svoje poglede v up, ponos in najvišji simbol moči jugoslovenskega naroda in jugoslovenske države.

Na današnji 15. rojstni dan kralja Petra II. se jugoslovansko sokolstvo pridružuje radosti vzorne matere Nj. Vel. kraljice Marije. Pridružuje se radosti kraljevskih bratcev in vse kraljevske rodovine, pridružuje se radosti vsega jugoslovenskega naroda, pošiljajoč svoje molitve in želje za zdravo in dolgo življenje in srečno vladanje svojega kralja.

Jugoslovansko sokolstvo gleda v osebi kralja Petra II. največje poročstvo za srečno bodočnost jugoslovenskega naroda in jugoslovenske države in poročstvo za ohranitev oporoke blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja.

Z željo, da na današnji dan zre samo v svetle ideale sročene in jasnejše bodočnosti, jugoslovansko sokolstvo — naglašujoč tople želje za blaginjo kralja — svečano izjavlja in potrjuje:

Ljubzen, zvestoba in vdanost kralju kot simbolu jugoslovenske misli in edinstva države ostanejo tudi dalje temeljno čustvovanje jugoslovenskega sokolstva pri njegovem delu za dobrobit naroda in domovine.

Jugoslovansko sokolstvo smatra, da je posebno v sedanjem času, ko imamo pred očmi splošne prilike v svetu, samostojno, požrtvovalno in neprekinjeno delo za okrepitev in jačanje ideje državnega in narodnega edinstva najboljša služba in najtrdnjeji temelj za zagotovitev obstanka, napredka in boljše bodočnosti jugoslovenskega naroda in jugoslovenske države — tako v celoti kakor v njenih posameznih delih. Vsako delo, ki po svoji obliki in vsebini slabi idejo državnega in narodnega edinstva — brez ozira, na kak način naj bi bilo to delo notranje politično organizirano — smatra jugoslovansko sokolstvo za škodljivo za blaginjo naroda in države. Zaradi tega pozivamo vse jugoslovenske Sokole, naj budno stoji

na braniku našega narodnega in državnega edinstva, uporabljajoč vse svoje moči za povišje in okrepitve te ideje.

Ko opazujemo dogodke v javnem življenju, vidimo na vsakem koraku, da so največji sovražniki države in naroda nedostaki resničnega in globokega nacionalnega, kakor tudi osebnega in socialnega čustvovanja. Zaradi tega pozivamo vse svoje pripadnike, naj tudi nadalje delujejo na izpolnitvi poedincev po načelih sokolske ideologije, toda v duhu sokolske Petrove petletke.

V tem zmislu je bila na današnji dan lanskega leta proglašena Petrova petletka, ki nas poziva k najvišjim sokolskim naporom za izpolnitev poedincev in za blaginjo našega skupnega narodnega življenja. Danes na 15. rojstni dan kralja Petra II. pozivamo vse svoje sokolske članstvo, naraščaj in deco, da pregleda svoje delo, storjeno v prvem letu sokolske petletke, in da vložijo nove napore za nadaljnje izvedbe velikega zabljudbe. Naj na ta način sokolstvo kraljevine Jugoslavije posveti vse svoje moči in v vsem konstruktivni činitelji v zemlji združi svoje napore, da na dan polnoletnosti Nj. Vel. kralj Peter II. sprejme v svoje roke močeno in napredno državo, z ojačanim in končno utrjenim edinstvom jugoslovenskega naroda.

Naj jugoslovansko sokolstvo svoja dela usmeri tudi nadalje za srečo in dobro kralja, naroda in države!

Škval kralji
Sreča Jugoslavija!

Škvalo!

SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE.

Proglas ljubljanskih sokolskih društev vsemu članstvu

Letošnji rojstni dan staroste Saveza kraljevine Jugoslavije, Nj. Vel. kralja Petra II. bo Sokolstvo na področju Ljubljane praznovalo na svečan način.

Po sklepu meddruštvene seje bodo v okviru proslave tele privedite:

1) V ponedeljek 6. septembra 1937 dopoldne ob pol 12. uri slavnostna seja vseh ljubljanskih sokolskih društev v telovadnici ljubljanskega Sokola v Narodnem domu.

2) Istega dne zvečer baklada in obhod po mestu. Značaj priveditve in položaj Sokolstva zahtevata brezpogojno sodelovanje vseh, ki čutijo danes sokolsko. S svojim sodelovanjem bomo ponovno izpričali ljubezen in vdanost svojemu kralju in Jugoslaviji ter privrženost jugoslovanski državi misli.

Prvi del svečanosti se bo vršil ob vsakem vremenu. Udeležba vseh pripadnikov — članstva, naraščaja in dece — v meščanski obleki in z znakom.

Pri bakladi in obhodu sodeluje članstvo in naraščaj obojega spola v kroju, deca ne sodeluje. Kdor nima slavnostnega kroja, se mora udeležiti obhoda v meščanski obleki in z znakom.

Zbor za članstvo in naraščaj bo na letnem telovadišču na Taboru ob pol 19. uri. Spreved krene točno ob 19. uri izpred Tabora po Vidovdanski cesti, Komenskega ulici v Tavčarjevo ulico, po Tyrševi cesti, Šelenburgovi ulici, Gradišču, Cesti 29. oktobra in Tržaški cesti na Vile pred spomenik kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Pred spomenikom stik in pozdrav. Po pozdravu bo krenil spreved po Rožni dolini, po cesti v Rožno dolino, Erjavčevi cesti, Gradišču, Šelenburgovi ulici in Aleksandrovi cesti pred Narodni dom, kjer bo razhod.

Za primer slabega vremena baklada odpade.

Z D R A V O !

Ljubljanski Sokol
Sokol I Tabor
Sokolsko društvo Ljubljana II
Sokolsko društvo Ljubljana III
Sokolsko društvo Ljubljana IV
Sokolsko društvo Ljubljana — Moste
Sokolsko društvo Ljubljana — Šiška
Sokolsko društvo Ljubljana — Štepanja vas
Sokolsko društvo Ljubljana — Vič
Sokolsko društvo Ljubljana — Zg. šiška

Naše gledališče v novi sezoni

Izvirna slovenska dela v letošnjem dramskem repertoarju

Ljubljana, 4. septembra
Vsaka sezona v našem gledališču pomeni nov kamen v zgradbi slovenske kulture. Naše gledališče je forum, kjer naj gospodje naša beseda in naš duh, tu naj govore domači pisci, izpovedovalci naših doživetij, ki se tičejo moralnih, etičnih, socialnih in drugih problemov.

Ravnatelj drame
Pavel Golja

V letošnjem repertoarnem načrtu zavzema samo slovenski avtorji četrtino del — ostale tri četrtine zavzema klasična in moderna literatura vseh narodov. Poleg tega pa bo sprejelo vodstvo gledališča tudi še med sezono kako domače delo, ki bo predloženo, če bo ustrezalo umetniškimi zahtevam odra. V načrtu so naslednja domača dela: Zupantičeva tragedija: »Veronika Deseniška«, katere krasna predstava se je vrnila pred desetimi leti in nam je predstavila našega velikega lirskega pesnika in tudi kot dramatika. Tragedija »Veronika Deseniška« je nudila ustvarjalcu smov, ki jo je stikal v mavrično blesteh mojstrskih besedah in stihih v umetniško. V žlahtni zunanji obliki se preliva najzanimjavejša čustva in nastopi in rast v izpolnitvi Veronikine tragedije. Ritem in melodika stihov, ki so v pesmih oznake za občutje, se zgostijo v njegovem dramatskem delu v odlično karakterizacijo posameznih oseb ter jim dajejo svojevrstne značilnosti. Na osebnih občutkih zgrajena in rastoča tragedija razodeva vso muziko in moč naše besede in izžareva ustvarjalno silo pesnika Zupantiča.

Tudi Cankar, glavni opornik slovenske dramaturgije, ne manjka v letošnjem repertoarju. Okrog nobenega njegovega dela — razen morda »Lepe Vede« — ni bilo toliko polemik, kakor okrog farse »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, ki jo bodo letos vpričo. Način tolmačenja in vpričo tega dela sta vedno znova zanimivi; kajti

kolikor režiserjev je dalo doslej odersko podobo temu delu, toliko različnih vpričo stvornih smo imeli: bile so simbolistične, realistične, stilizirane, groteskne in še na druge načine pojmovane in izvedene, torej smemo tudi v tekoči sezoni upati na novo in vsakogar zanimivo izvedbo Cankarjeve umetnine.

Bratko Kreft, (čigar dramska kronika iz leta 1937. z naslovom »Velika puntarija« je izšla v knjigi v založbi Slovenske Matice) — je dokazal že s »Celjskimi grofi«, da nudi slovenska zgodovina dramatično učinkovito snov. Kreft predstavlja izrazito socialno orientiranega dramatika — tudi njegovi »Malomeščani« nosijo pečat te smeri. »Velika puntarija« — kmečka vstaja, pod vodstvom Gubca, Gregorčiča in Paanca, je epopeja našega naroda pod tlako tujih plemenitav. Kreft je postavil na oder za tisti čas najvažnejše predstavniške treh svetov: posvetno in duhovno gospodstvo, v medsebojnem delovanju in trenju za predpravo, med njima pa kakor med mlinščima kamnoma stisnjeno trpečo rajo-kmeto, v borbi za staro pravdo. Kreftovo delo očituje dramatika-režiserja, ki obvlada odersko tehniko in pozna vse izrazne sile igralskega ansambla. S Kreftovo »Veliko puntarijo« bo pridobila naša dramska literatura pomemben zgodovinski dokument.

Prav kralju v začetku sezone bo stopil pred javnost doslej še neznan slovenski dramatik s svojim prvencem, dramo »Vinčarij«. Pahor, ki je avtor zgodovinskih romanov »Medvadj« in »Serenissima«, hodi kot dramatik pota sodobnih piscev, ki grade svoje dramatske zaplete na socialnih motivih (značilnost naše dobe!) Pisec je osvetlil v svojem delu tisti živelj, ki polni dnevene rubrike z vestmi o prepih in pobojih v vinskih gorcah. V njegovih dramih so razgrnjeni posredni vzroki takih dejanj. »Vinčarij« so močna in učinkovita slika socialnega staleža, ki ga izrablja njegov delodajalec. Naša slovenska dramska literatura je odprla s Pahorjevim delom razgled na doslej še malo znano knoeto ljudi in to dejstvo je glavna zasluga avtorja, čigar delo vsebuje posrečene, realistične prizore.

Naša drama nam bo torej nudila štiri dela v povsem različnih slogih: Zupantičeva romantično tragedija, vzor blestede pesnitve, Cankarjevo, jedko, po slogu svojstveno farso. Kreftovo značilno, zgodovinsko kroniko in Pahorjevo realistično, socialno dramo.

M. S. — eva.

SPORT

Velika manifestacija motoristov. Danes popoldne se bo odpravila izpred notbotičnika skupina 13 motoristov-dirkačev ljubljanskega »Hermesa« na velike medkubne dirke v Zagreb, kjer se bodo kosali s 70 prijavljeni na tamkajšnjem dirkališču »Mina«-narec. Našim dirkačem stoji na čelu Ludvik Starčič, ki bo vozil na novem, mnogo boljsem stroju kakor do sedaj. Znani konkurentje so še: Urošič, Babič in še drugi pri sportni publiku priljubljene osebnosti motorizma. Kot po-

polnoma nova motorista nastopita v dirkah tudi znana kolesarska zvezorita Jagošević Grgac in Prosinček. Zanimanje za to veliko prireditel motoristov je široko veliko. Našim slovenskim motoristom želimo mnogo uspeha in srečno vrnitev z lauricami v Ljubljano!

Neprekinjeno na pramnik, dne 8. t. m. ob pol 14. uri ob vsakem vremenu kolesarske dirke na progi Rudnik—Novo mesto in nazaj, privedi kolesarske in motoekicistično društvo »Sava«. Start in cilj bosta na Rudniku. Pričatenih je že več dirkačev tudi iz hrvaške in mariborske oblasti. Vabimo vse sportnike.

Poziv Sokolske župe Ljubljana

Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II., našega saveznega staroste, se vsi po sklepu ljubljanskih sokolskih društev obhod po mestu in nato poklonitev sokolstva prispevanika Viteškega kralja Aleksandra I. na Vile.

Pozivamo članstvo in naraščaj ljubljanskih in okoliških sokolskih društev, da se udeležijo spreveda korporativno v kroju in z društvenimi prapori. Vse ostalo članstvo se naj udeležijo spreveda v civilu z znakom. Zbirališče sokolstva v kroju in v civilu z znakom ob 18.30 na Taboru, odhod ob 19. uri z godbo Sokola I in župnim praportom na čelu.

Vse ostale edince naše župe pa ponovno pozivamo, da praznuje kraljev rojstni dan kar najučinkoviteje po predpisanem programu in po lokalnih prilikah.

Zdravo! Župna uprava.

Svečanost na Rakeku preložena

RAKEK, 4. septembra. Odkritje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki bi moralo biti jutri 5. t. m., je zaradi nenadnih ovir preloženo na nedoločen čas.

Odbor za odkritje spomenika.

Vojnim dobrovoljcem v vednost. Ker se odkritje spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku 5. t. m. ne bo vršilo, odpade naša že odredjena korporativna udeležba s praporom. Odbor sreske organizacije vojnih dobrovoljcev.

Koncert podmladka RK

Ljubljana, 4. septembra
Podmladek Rdečega križa na osnovni soli Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja — Beograd, privedi v ponedeljek, 6. t. m. ob 20.30 v dvorani beograjske osnovne šole koncert v praznino rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Na izbratem sporedu so kompozicije Ipavea, Prolova, Jereba, Leonarda, Dvoraka, Pleischmanna, Preka, Schumanna, Mozarta, Haydna, Beethovna, Schuberta in še mnoge narodne pesmi. Na koncertu koncerta bo sodeloval odlični pevski sestek »Mladost«, ki ga tvorijo gg. Jurjevič, Svotek, Gregorin, Loeve, Prek in Pliherič, dalje solist, violonist, g. Papler, pevka gđ. Polajnarjeva, Gregorin Miro in končno godalni kvartet učiteljskih shterintov, ki si je s svojimi dosedanjimi nastopi pridobil mnogo simpatij in priznanja.

Iz Ljutomera

— Oddaja poštne vožnje. 7. septembra bodo na sreskem načelnstvu že tretjič pomudbe za vožnjo pošte z Ljutomerkega kolodvora v Strigovo. Ker je izključna cena za 13.000 din, ni reflektantov. Ker je prejemal lantsko leto voznik za to vožnjo 20.000 din, hočejo reflektanti isto ceno tudi v bodoče.

— Prošnja poštni upravi. Ker se stalno dogaja, da prehlavistvo, ki bi moralo po dovolju pošte v Šafarsko isto takoj prejeti, pa se pogosto pripeti, da vozi voznik pošto v Strigovo, da jo dobe ljudje, zlasti naročniški dnevnikov šele zvečer namestu jutraj, prosimo poštno upravo, da uredi dostavo pošte tako, da bodo tisti, ki imajo svojo pošto naslovljeno v Šafarsko, isto takoj po dovolju prejeti. Mislimo namreč, da nimamo zato svoje pošte, da bi se naši dnevniški sprejeli po Strigovski pošti.

— Nove trgovine. Ljutomer je zadnje čase glede trgovskih lokalov precej napredoval. Dobili smo trgovino koles in radijskih aparatov, trgovino z železnico, in Benkovo prodajalnico mesnih izdelkov.

— Povečana šola. V nedeljo je bila blagoslovljena šola v Stanetincu v Strigovskem občini, ker ji je bila prizidana še ena učilnica, tako da ima zdaj dve učilnici. Otvoritev so prisostvovali mnogi domačini, sreski šolski nadzornik Karbač, predsednik občine Tomislav Kovač in mnogi prijatelji šole. Ob otvoritvi so spregovorila g. župnik Horvatič, nadzornik Karbač in predsednik šol. odbora g. Podgoršek. Veljavo pri tem je to, da so ljudje vna dela, ki so jim pač kos, opravili sami iz ljubezni do šole in do prave. Mnogo razumevanja je pokazala občina, ki preureja tudi šole v šolski gori Šafarskem in Strigovi.

Nepotrebno vedevanje
— Danes sem bil pri vodenju v priprokova mi je, da postanele moje žena. Mariška? To je pa bilo res nepotrebno. Zakaj razmetavate denar, rajši bi vprašali mene, pa bi vam takoj odgovorila brezplačno.

DNEVNE VESTI

V ponedeljek na kraljev rojstni dan, ki se praznuje kot državni praznik, "Slovenski Narod" ne izide. Prihodnja številka izide v torek.

Nov pomočnik prometnega ministra ing. Petar Senjanovič je bil na lastno prošnjo upokojen, obenem pa odlikovan z redom Jugoslovenske krone II. stopnje. Za novega pomočnika prometnega ministra je imenovan ing. Mate Schneller, doslej direktor železniške direkcije v Zagrebu. Ing. Schneller je bil rojen leta 1875 v Dobri, realno gimnazijo je dovršil v Karlovcu, potem je pa študiral na Dunaju in je bil najprej v službi Južnih železnic. Leta 1925 je postal pomočnik direktorja železniške direkcije v Ljubljani, leta 1927 pa direktor železniške direkcije v Sarajevu. Pozneje je prišel v Zagreb, kjer je bil zelo priljubljen in njegovo imenovanje za pomočnika prometnega ministra je bilo sprejeto z velikim zadovoljstvom.

KINO SLOGA

PREMIERA!
enega izmed zadnjih filmov velike pokojne filmske igralke Jean Harlow
ŠPIJONKA SUZI
Soigralci: Franchot Tone, Gari Grant, Benita Hume.
Pri vseh predstavah nastopa čudežni fenomen Madame Elisabeth.

MATICA

PREMIERA!
Gustav Fröhlich in Lida Baarova
v družabnem veline filmu polnem dramskih zapletov:
URE SKUSNJA
Sodelujejo: Harald Paulsen, Theodor Loos in drugi

UNION

Film iz življenja petrolejskih podjetnikov
NEMOGOČA ŽENA
v glavnih vlogah Gustav Fröhlich-Dorothea Wiek
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri
jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 71 z dne 4. t. m. objavlja pravilnik za opravljanje državnih strokovnih izpizov v rudarskem resoru ministrstva za gozdove in rudnike, pravilnik o strokovnem odboru za šadje in povrnitvo pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, pravilnik o nadzorstvu nad preparati in pomožnimi sredstvi, ki se uporabljajo za izboljšanje pevnosti moke, uredbi o podaljšavi roka za izmenjavo plačil na tovornih vozilih in razne objave iz »Službenih Novic«.

— Dre filmski ekspediciji v Dalmaciji. Včeraj jutraj je prišlo v Split tehnično osebje berlinske Ufe pod vodstvom režiserja Jacobija in v spremstvu eksperta Uffe centrale v Berlinu Bogoslava Tanka. V ponedeljek pripravi še ostalo osebje v vee mi igralci. Berlinska Ufa bo izdelala v Dubrovniku in okolici film »Il Gastrone« po znani Milločekjevi operi. V torek jutraj pa pripravi v Split še ekspedicijski dujakovega filmskega podjetja Mondila, ki namerava izdelati v Splitu in Dubrovniku film »Mornariški ljubljene«.

Foto amaterji!
Za izdelavo Vaših posnetkov
Foto Janko Pogačnik
edina specialna fototrgovina
LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 20
Naša izdelava pomeni kvaliteto!

— Slab ribolov v Dalmaciji. V avgustu je bil ribolov po vsem Primorju zelo slab. Na otokih srednje Dalmacije pa tudi v severni Dalmaciji je bil za polovico slabši kakor druga leta. Dočim so nalovili ribiči z Visa, Komije in Hvara lani nad 80 vagonov rib, so jih lito komaj 40 vagonov.

— Malomarnost krmarja italijanskega parnika. V noči od četrtka na petek bi se bila na morju blizu šibenskega kmalu pripetila težka nesreča. Parnik »Ljubljana« je vozil iz šibenske proti Splitu. Blizu šibenske Rogoznice je srečal italijanski parnik »Monte Gargano«, ki je prihajal iz Splita v šibenik. Kapitan »Ljubljane« je opazil, da pluje italijanski parnik naravnost proti našemu. Naš parnik je daljal signale, kar pa ni nik pomagalo. Zato je kapitan parnik ustavil in dal s sileno znak, da mu preti nevarnost. Šele tedaj je italijanski parnik krenil na levo in vozil komaj 50 m od našega parnika. Kapitan »Ljubljane« je obvestil o tem pristaniške oblasti, kar pravi, da kaj takega se ni dočel na morju. Najbrž je bil krmar na italijanskem parniku zadremal in šele sirena ga je zbudila. Če bi bil naš parnik v prvi smeri in če bi se ne bil ustavil, bi bil zavosli italijanski parnik vanj baš v sredini.

BUDEJOVIČKO PIVO
se toči v restavraciji
HOTELA ŠTRUKEL
— Iz notarske službe. Predsedništvo apelacijskega sodišča v Ljubljani je določilo, da prestane g. Petru Maležič služba javnega notarja v Cerklji z 8. septembrom. Za nastop službe javnega notarja v Ptuj mu je pa določeno 9. septembra.

— Zivalske kužne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 25. avgusta je bila v dravski banovini evinska kuga na 101 dvoreh, svinska rdečica na 95, kuga čelne zalege na 30, steklina na 9, garje na 3, sušavec na 1 in perutninska kolera na 1.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno in toplo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Sarajevu, Skoplju in Splitu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 29, v Mariboru 27, v Beogradu 26, v Zagrebu 25, v Ljubljani 24,2, v Sarajevu in Skoplju 23. Davi je kasal barometer v Ljubljani 766,4, temperatura je znašala 13,4.

ZVONCI KINO SOROLSKI DOM
v SISKI — Telefon 33-37

LAWRENCE TIBBETT, najboljši pevec, poje v opernem filmu

Metropolitan

arije iz Carmen, Manon, Faust, Sevilijski brivci i.t.d. v nemškem jeziku.
V dopolnilo šolajgra **VESELI DODO**
Predstave v soboto ob pol 9. uri, v nedeljo in ponedeljek ob 5., 7. in 9. uri

V torek:
MED DVEMA ZASTAVAMA

— Vlomilec Zolgar obojen na 15 let robije. Včeraj se je zagovarjal pred bjelovarskim sodiščem znani vlomilec Rajmund Zolgar iz Trgovske občine Velika Nedelja. Mož ima na vesti nešteto tatvin v Italiji, Madžarski, Češkoslovaški, Avstriji in Jugoslaviji. Sodišča v Trstu, Kanji, Mariboru, Zagrebu, Varaždinu, Pragi, na Dunaju in v Budjepešti so ga obsodila skupno na 17 let robije in to kazeno je Zolgar že odsedel. Zdal ga pa zasleduje še policija v Varaždinu in Zagrebu zaradi novih vlovov. Letos je Zolgar kradel po Bjelovaru. Našel si je bil tudi dekle, neko Anko Lukčič, kateri je natvezil, da je trgovski potnik iz Slovenije. Obetal ji je seveda tudi zakon, čeprav je že oženjen in ima otroka. Končno ga je policija prišla, njegov pajšaš Lončarič je pa odnesel pete. Pred sodiščem v Bjelovaru je bil Zolgar obojen na 15 let robije.

— Smrt slavnega sarajevskega astronoma. Včeraj jutraj je umrl v Sarajevu astronom Akif Hadži Husejnovič, star 70 let. Astronomijo je študiral v Kairu in sicer pred 55 leti. On je na orijentalški način določal točen čas muslimanskih molitev.

— Mlada Rumunka izgnila v vlak. Včeraj vseh evropskih listi pišejo o zagonetni usodi mlade lepe Rumunkinje Lye Kogan, rojene leta 1912 v Kišinevu. Juridicne študije je dovršila v Jassey, a zadnje case se je preživljala s poučevanjem klavirja. Koncu julija je dobila od svojega v Parizu živčnega brata pismo, v katerem jo vabi, naj ga obišče, ker je že 11 let ni videl. Dekle je z veseljem sprejelo njegovo vabilo in prišlo 4. avgusta v Zagreb. Naslednjega dne se je odpeljala lepa Rumunka proti Parizu, kamor pa ni prišla. Izgnila je brez sledu. Francoska policija je naprosila vse policije večjih evropskih mest, naj ji pomagajo iskati pogrešano Rumunko.

KINO IDEAL

PREMIERA!
Nino Martini
najsilnejši sodobni tenorist
v prokranem filmu

VESELI BANDIT

Režija: Rouben Mamoulian

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri, jutri v nedeljo in ponedeljek ob 15., 17., 19. in 21.15 uri.

— Sresko načelstvo hotelo deložirati. Sresko načelstvo v Samoboru ima svoje uradne prostore v privatni hiši. Ker pa ne plačuje redno najemnine, mu je hišni gospodar sodnim potom odpovedal prostore. Ker ni bilo ugovora proti odpovedi, je postala pravomočna. Sresko načelstvo 1. septembra ni izpraznilo hiše in zato bo res deložirano, kar bo menda edinstven primer te vrste v naši državi.

— Pias ga je zasul. V splošno bolnico so prepeljali davi 48letnega delavca Ivana Tirška iz Komjace pri Polmšici. Tiršek je bil zaposlen v kamnolomu, kjer pa se je utrgal plaz in ga podal. Kamenje je Tiršku stisnilo prsni koš in ga poskodovalo tudi po glavi.

— Najdeno utopljeno truplo. Drava pri Središču je oni dan naplavila truplo neznanega moškega, ki je ležalo v vodi že najmanj tri tedne. Utopljence je bil srednjih let, močne postave. Bil je najbrž spaval ali delavec. Na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja. Zato je najbolj verjetno, da se je utopljence pripetila nesreča. Kdo je utopljence, ni znano. Pokopali so ga v Središču.

— Naznanilo in zahvala. Radi bolehnosti in visoki starosti 74 let sem oddal po dolgih 34 letih vodstva svojo priv. trgovsko šolo strokovnemu konzorciju, kateremu sem izposloval tozadevno koncesijo. Povodom tega se pristojno zahvaljujem vsem bivšim zavodnim učiteljem za njih poštrevno, uspešno in tovariško sodelovanje, vsem svojim bivšim gojencem in gojencem ter njih staršem za zaupanje, s katerim so s učiteljem vred pripomogli mojemu zavodu do sedanjega visokega ugleda. Vse pa prosim, da me ohranite v prijaznem spominu! — Iskreno želim, da bi zavod uspešno napredoval tudi v bodoče ter da bi javnost prenesla enako zaupanje tudi na moje naslednike! — Josip Christof

— Vpisovanje v drž. konc. trgovsko učilišče »Christof« v zavodu Domobranska cesta 15, ki je sedaj v Ljubljani edini te vrste potrjen od ministrstva trgovine in industrije, je redno vsak delavnik dopoldne in popoldne, ter tudi v nedeljo in na praznik dopoldne. Enoletni trgovski tečaj tega zavoda usposablja svoje absolvente za vsakovrstno pisarniško službo. Po novem načrtu, ki stopi letos v veljavo in ga je samo za ta zavod odobrilo ministrstvo, je trgovski tečaj organiziran kot enoletna

trgovska šola. Odobrena so tudi nova izprevala, ki služijo obenem kot dokaz dovršene vajeniške dobe in eno leto in pol pomočniške prakse. Poučujejo profesorji trgovskih in ostalih srednjih šol. Pouk prične 14. septembra. Pojavila daje ravnanstvo, na željo pošilja brezplačna šolska naznanila. Pišite ponje!

Jutri

vsi na planinske slavlje
v Kamniško Bistrico!

Iz Ljubljane

— Ljubljana na kraljev rojstni dan. V ponedeljek 6. septembra 1937 se obhaja rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. kot državni praznik. V proslavo ob 10. u. stolnici sv. Nikolaja slovenska pontifikalna maša, po kateri se bo zapela zahvalna pesem »Tebe Boga hvalimo« s pripadajočo molitvijo za kralja. V pravoslavni cerkvi bo svedena služba božja ob 9. uri, v evangelijski cerkvi ob 10. uri, v starokatoliški kapeki na Gosposvetski cesti št. 9. pa ob pol 9. uri. G. ban bo sprejel od 11.30 dalje v kr. banski palači (Bleweisova cesta št. 10.) poklonitve in čestitke.

— Proslava kraljeve rojstnega dne. V ponedeljek 6. t. m. se obhaja rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. kot državni praznik. Na vseh državnih uradih, kakor tudi na zgradbah uprav javno-pravnega značaja morajo biti razbošene državne zastave. Pozivam pa tudi vsa ljubljanske meštane, da okrasijo svoje hiše z državnimi zastavami in tako izpolnijo svojo domovinsko in državljansko dolžnost. Predsednik mestne občine: dr. Adlešič Juro s. r.

— Lj. Novinarji položijo venec k Vodnikovemu spomeniku. V torek 7. t. m. popoldne bo delegacija slovenskih novinarjev položila k vzhodni spomeniku Valentina Vodnika, utemeljitelja in očeta slovenskega novinarstva, lep venec s trakom v državnih barvah in z napisom »Slovenski novinarji evemu prvemu tovarišu«.

— Lj. Upravi cestne železnice v Ljubljani toplo priporočamo, naj si ogleda naval pri jutranjih vozih, ki vozijo med 7. in 8. uro iz St. Vite v Ljubljano. Na postajališčih stoji obilnost, ki ne dobi prostora na tramvaju in mora čakati na naslednji voz, ki pa privozi zopet poln, tako da se človek jedva stlači med potnike. Naj bi se promet uredil tako, da bi ob jutranjih urah vozila po dva voza drug za drugim, kajti gneča je tako velika, da nastaja nevarnost za potnike in promet.

— Lj. Novost na kopalnici Ilirije. Zadnje case so številni posetniki ilirijskega kopalnice opazili prijetno spremembo. Voda v bazenu je namreč vsak dan enako kristalno čista in navzile hladnim večerom visoko temperaturo. Neumorno so bili zadnje mesece člani na delu, da zadovoljivo rešijo problem čim pogostejšega menjavanja vode. Iz nemških kopalnic so dobili mig, kako to zadove uspešno rešijo. Seveda je bilo treba metodo s primernimi aparati akomodirati na naše prilike. In uspeh je bil kmalu tu. Voda ostaja čista kakor kristal in je v polni meri desinficirana. Ko bodo spomladi z novim emajlom prebarvali stene bazena, bo naše kopalnice tudi v tem pogledu prekosilo drage inozemske naprave. Kopalci so spremembo kmalu zavohali in v obili meri uživajo radosti prijetne kopeli v teh krasnih septembrskih dnevih.

— Lj. Umrlj v Ljubljani ob 27. avgusta do 2. septembra: Lukman Franc, 39 let, višji bančni uradnik, Kostanjevec Minka, rojena Vidmar, 36 let, žena zasebn. uradnika, Valušnik Helena, roj. Suša, 96 let, vdova krojača, Keber Ana, roj. Kosec, 80 let, postrežnica, Roblek Ljudmila, 84 let, bivša notarska uradnica, Kukuljević Danica, 46 let, žena trgovca. Subotica. — V ljubljanski bolnici so umrli: Drev Neža, roj. Vidmayer, 49 let, žena drž. vlakovodca v p. ASiE Ivan 4 mesece, sin posestnika, Kladije, občina Blanca pri Brezjah, Anžur Josko, 4 mesece, sin prog. delavca, Litija, Erjavce Božidar, 16 let, sin žel. uradnika, Kranj, koldor, Bečaj Franc, 57 let, poklic neznan, Rakek, Levstik Angela, roj. Lavrič, 31 let, žena strojnika, Ribnica, Bedrač Terezija, roj. Čeh, 64 let, drž. upokojenka, Dravje, Pohar Franc, 30 let, hlapec, Naklo pri Kranju, Slavič Rudolf, 5 mesecev, sin delavca, Poljsnik pri Litiji, Ostrež Jožef, 54 let, služitelj drž. žel. Zalog ob Polje, Sušteršič Angela, 50 let, zasebnica.

— Lj. Glasbene Matice Ljubljanske se je na pobudo režiserja g. Cirila Debeve odločila, da otvori v letošnjem šol. letu na svojem zavodu jezikovni tečaj za praktične vaje iz slovenskega književnega jezika. Tvarina tečaja bo obsegala teoretični in praktični del. V teoretičnem delu se bo gojila tehnika govora, pravilno dihanje, tvorba glasu in glasov, v praktičnem pa se bodo vršile bralne vaje iz slovenske izvirne beletristike in prevodne dramske literature. Tečaj bo vodil režiser Ciril Debevec, ki uživa sloves enega naših najboljših odrskih govornikov. Pouk bo v skupinah največ do 15 poslušalcev v enem tečaju, trajal pa bo po skupno 2 uri na teden. Prispevek znaša 40.— Din mesečno, priglase sprejema pisarna Glasbene Matice.

— Lj. Začetek nove sezone tudi v kinematografiji. S koncem počitnic se prične nova sezona tudi v naših kinematografijah. Nekaj filmov zadnjih dni že kaže, da smo v začetku nove sezone. V kinu Matici je teklet snoti zadnjič film »V senci giljotine«. Skoda, da je bilo za ta film v Ljubljani razmeroma malo zanimanja. Marsikomu bi koristilo, da bi ga videl in se malo zamislil ob grozotnih prizorih iz francoske revolucije. Danes pa prično v kinu Matici vrtni film »Ura izkušnje« z Gustavom Fröhlichom in družestvo Lide Baarove v glavnih vlogah. Film je zelo napet, kaže nam mlado čeno, kako se bori proti izkušnji in kako končno zmaga. Že imeni Gustava Fröhlicha in Lide Baarove nam jamčita za to, da ima film »Ura izkušnje« vse lastnosti dobrega filma.

— Lj. Vabilo članom Jadranske straše. Bratsko društvo »Soča« odkrije jutri 5. t. m. ob 11. uri dopoldne pred novo palato vsuščilnice knjižnice spomenik velikemu slovenskemu pesniku Simonu Gregorčiču. Pozivamo vse članstvo in prijatelje Jadranske straše, da se udeležijo proslave odkritja ter da s tem izkažejo čast spoštantemu pesniku. Čuvajmo naše morje!

— Lj. Pevski zbor Glasbene Matice. V torek zbor za Cavallerio rusticano ob 19. uri, ves ostali mešani zbor ob 20.15 v Hubadovi pevski dvorani.

— Lj. Za koncerti operne koleraturne pevke Pavle Bergotove, ki bo 10. t. m. v franciškanski dvorani, vlada že sedaj veliko zanimanje. Pavla Bergotova je slovita pevka in je prejela ob priliki pevskih tekem lani in Trstu prvo nagrado. Predprodaja vetopnic je v franciškanski pisarni »Pax et bonum«.

— Lj. Združenje pekov v Ljubljani obvešča svoje člane, da bodo pekove prodajalnice v ponedeljek, dne 6. t. m. na rojstni dan popoldne pa zaprte. Uprava. Nj. Vel. kralja Petra II. dopoldne odprte. — Lj. Uprava Sentjakobskega gledališkega odra vabi k sodelovanju vse dame in gospe, ki imajo veselje do igranja. Prijave je nasloviti pismeno na upravo odra. Vsak pa se lahko osebno zgasi od 9. septembra zvečer od 20. ure dalje v gledaliških prostorih v Mestnem domu.

— Lj. Združenje mesarjev in klobasitarjev v Ljubljani obvešča cenj. občinstvo, da bodo v ponedeljek 6. t. m. na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. mesnice in mesarske stojnice do 9. dopr. Zato prosimo, da s občinstvo pravočasno preskrbi z mesom.

— Lj. Izlet v Postojno dne 5. t. m. se bo vršil. Odhod iz Ljubljane ob 6.15. Zadruga žel. uradnikov »Dom« v Ljubljani.

— Lj. Sola Glasbene Matice Ljubljanske sprejema tudi še nadalje priglase starih in novih gojencev za vse glasbene predmete, ki se poučujejo na zavodu. Prijaviti se je v pisarni Glasbene Matice v Gosposki ulici št. 8-1.

— Lj. V torek 7. t. m. je zadnji dan za vpis na ljubljanski državni konservatorij. Vpisnateljstvo opozarja vse one, ki nameravajo obiskovati glasbeni zavod v nastopajočem šolskem letu, da se pravočasno javijo.

— Lj. Balinarska tekma »Katerca« — »Jelčnice« jutri ob pol 9. zjutraj v restavraciji pri »Katerci«.

— Lj. Balinariji prirede jutri 5. septembra na Strelišču Pod Rožnikom tretjo tekmo s klubom »Leva« za obstojo »Podrožnika«.

— Redne službe božje v evangelijski cerkvi. Ker se je pastor g. Schaffer vrnil s dopusta, bodo ob jutri v evangelijski cerkvi zopet vsako nedeljo ob 10. služba božja.

— Lj. Putnikov izlet v Postojno dne 5. t. m. se vrši kljub odgoditvi odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Potuje se s posebnimi vagoni z rednim vlakom ob 6.15 zjutraj. Vozovnice dvigniti v biljetarnici Gajeva ulica, tekem današnjega popoldneva.

— Lj. Učni tečaji za srednješolce in privatiste. Posebni tečaji za nižji in višji tečajni izpit. Vpisovanje in informacije od 6. septembra naprej pri šolskem slugi g. Rombaču, drž. gimnazija na Poljanski cesti.

— Lj. Napad v tivolskem gozdu. V gozdu nad Tivolijem in na Rožniku so se že od nekdaj radi zbirali potepuhi. Zlasti nevarni so ženskam, ki se same izprehajajo po gozdu. Tudi včeraj popoldne je planil nek postopaj nenadoma iz gostave nad rezervarjem pred neko damo. Najbrž ji je hotel iztrgati ročno torbico. Dama je preplašena odhitela nazaj po poti in jo je neznanec zasledoval, dokler ni zagledal drugih sprehaljcev. Šele potem jo je popihal v gozd. Uprava policije bi morala večkrat poslati redarje tudi na sprehaljalnico nad Tivolijem ali pa postaviti tja stalno stražo.

— Lj. Putnikov izlet v Postojno in na Rakek. Putnik priredi jutri kljub odpovedi svčanosti na Rakeku izlet v Postojno in na Rakek, na kar izletnike opozarjamo. Vlak iz Ljubljane odpelje ob 6.15. Udeleženci si bodo ogledali Postojnsko jamo, napuhtaj oq jayq jayqy yu oqepod ed oq zabava.

— Lj. Ni bil škropljen avto. Včeraj smo poročali, da je v četrtke zvečer na hodniku pred pivovarno »Union« avto povozil delavca Antona Pezdrija iz Dravlj. Poročali smo, da ga je podrl škropljeni avto, kar pa ni res. V Pezdrija se je zaletel nek osebni avto, ki se je izognil nasproti vozečemu kolosarju in ga podrl. Policija je uvedla preiskavo.

— Lj. Tatvine. Na športnem igrišču »Hermesa« v Siski je nekdo ukradel Otonu Hitli fotoaparata znamke »Balda«, vreden 600 din. Na vselejmu je nek žepar ukradel Viktorju Komaru 200 din vredno srebrno ura. V stanovanju Franca Jenka v Dravljah 184, se je spazil predsojnim berač, ki je odnesel zmagovito rjavo suknjo, nekaj komadov mila in več drugih predmetov. — Ignacu Zaletlju pa je drzen tat odnesel z nove stavbe na Gosposvetski cesti olejo, brivsko orodje in aktovko, vse skupaj vredno 260 din.

— Lj. Vlom v izložbeno okno. V izložbeno okno trgovine K. Sosa na Mestnem trgu 18 je včeraj med popoldanskimi urami nekdo vlomil in pobral iz izložbe nekaj srajc, dve ženski kombinzi, dva pulovera in nekaj druge robe. Trgovci je oškodovan za 550 din.

Iz Ptuja

— Proslava rojstnega dne kralja Petra II. Ptuj bo letos svečano proslavil 14. rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Dopoldne ob 9. uri bo v prostijski cerkvi slavnostna služba božja, zvečer bo pa v Mestnem gledališču slavnostni pevski koncert. Nastopili bodo pevci pevskega društva »Jadrane« iz Maribora. Trgovine bodo na rojstni dan kralja Petra II. ves dan zaprte. Bodo pa zato v nedeljo in na praznik v sredo vse dopoldne odprte.

— Napad. V ptujski okolici je vedno več napadov na mirne potopitnike in kar na cesti. Te dni se je vračala po cesti domov 40letna kočarjeva žena Terezija Klaneček iz Podlehnik. Nasproti sta ji prišla dva neznanca moška, ki sta jo brez povoda napadla in jo tako težko telesno poskodovala, da je morala v bolnico.

— Vlom. Te dni so neznani vlomilci vliomili v hišo posestnika Alojza Meškota v Sobotinih ter ukradli precej obleke in perila tako, da trpi Meško okoli 5000 din škoda. Orožniki zasledujejo vlomilce.

— Stavba sezone je bila letos v Ptuj zelo živahna. Zgrajene so bile tri stanovanjske hiše in je zadnja g. Schwab tudi že pod streho. Izvršenih je bilo tudi več adaptacij starih poslopj. Tudi mestna občina prezidava na svoji hiši v Panonski ulici portal. Le škoda, da se fasada ne bo napravila na vsej fronti, marveč samo do polovice hiše, kar bo celotno lice ulice zelo kvarilo. Zelo pa pogrešamo v Ptuj še uredniška stanovanja. Zlasti uradniške družine, ki so v Ptuj premeščene iz drugih krajev, ne najdejo primernih stanovanj. Sedaj podirajo pri parku stare občinske hiše, kjer bo razširjena Dravska ulica. S to razširitvijo pa se bodo pridobile prav lepe stavbene parcele. Ali ne bi kasalo, da bi mestna občina na tem pro-

storu sezidala moderno stanovanjsko hišo s stanovanji po dve do tri sobe, da bi tako tudi uradništvo dobilo suha, solčna in zdrava stanovanja.

Kongres kirurgov se nadaljuje

Ljubljana, 4. septembra
Po včerajšnjih otvoritvenih svečanostih je pričel kongres Jugoslovenskih kirurgov svoje delo. Na sporedu je bil najprej obširen referat prof. dr. Saltykova z zagrebške univerze o: »Peritonitis perforativ« in o isti temi referata primarija dr. Božidarja Lavriča ter prof. dr. Zalokarja iz Ljubljane, Jugoslovensko kirurško društvo, sekcija Ljubljana, je izdalo glavne referate imenovanih avtorjev in referat o drugi glavni temi: »Nephrolithiasis« dr. Blaškoviča iz Zagreba in knjigi, ki je bila razdeljena med udeležence kongresa.

Referati so zbudili med prisotnimi živo zanimanje, kar se je pokazalo zlasti v debati, ki so v njo posegli sanitetni polkovnik dr. Cvitanović iz Sarajeva, univ. prof. dr. Kostlyvi iz Bratislave, dr. Mikula, dr. Gerulanos iz Aten, dr. Gjukanović in dr. Paleček iz Zagreba, dr. Stojadinović in dr. Stojčić iz Beograda, dr. Božović iz Pažarevca, dr. Riesner iz Zagreba in drugi.

Včeraj popoldne se je vršila skupščina Jugoslovenskega kirurškega društva, na kateri so bili izvoljeni za častne člane dr. Jano iz Bukareste, dr. Gerulana iz Aten in dr. Kostlyvi iz Bratislave. Na skupščini je bilo tudi sklenjeno, da bo prihodnji kongres leta 1939 v Zagrebu z naslednjo temo: Rak danke in prelom lobanje. Zvečer je bila v veliki dvorani Kazine skupna večerja.

Danes ob 9. je kongres nadaljeval svoje delo v veliki dvorani na univerzi kralja Aleksandra I. Dopoldne so bili na sporedu referati dr. Pasinija, dr. Guzelja, dr. Arka, dr. Peršića, dr. Žumra, dr. Derganca, dr. Lumačkove, dr. V. Lavriča in dr. Glišića, na kar je sledil glavni referat o temi: »Nephrolithiasis« dr. Blaškoviča iz Zagreba. Po tem poročilu se je razvila zopet živahna debata, ki so v njo posegli skoraj vsi udeleženci kongresa.

Popoldne bodo nadaljni referati o prostih temah, na kar bo ob 17. občni zbor ljubljanske sekcije Jugoslovenskega kirurškega društva.

Naše gledališče

OPERA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 4. septembra: Pod to goro zeleno... Opereta. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.
Nedelja, 5. septembra: Ero z onega sveta. Izven. V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Cene od 30 Din navzdol.
Ponedeljek, 6. septembra: zaprto.
Torek, 7. septembra: ob 19. Cavalleria rusticana. Predstava pod milim nebom pred Glasbeno Matice. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

Sreda 8. septembra: Sveti Anton, vseh ljubljenskih patron. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.
Četrtek, 9. septembra: Boheme. Izven. Znižane cene.
Petek, 10. septembra: zaprto.
Sobota, 11. septembra: Caritine Amaconke. Premiera. Izven.
Predprodaja vstopnic pri dnevi blagajni v operi, ki posluje vsak dan od 10. ure do pol 13. in od 15. do 17.

Drevi se bo pela revijalna opereta najbolj popularnega sodobnega češkega komponista Beneša z naslovom »Pod to goro zeleno...« V opereti gostuje gdnca Zupceveca, ki je že lani pela v tej opereti svojo izredno učinkovito vlogo neakinja Alene. Po enoletnem študiju na Dunaju nastopi drevi prvič ga. Šmerkoleva v vlogi Paličkove. Vsa ostala zasedba kakor pri lanskih vpriizoritvah. Dirigira Zebre. Režija je g. Balatkove. Veljajo znižane cene od 30 Din navzdol.

»Cavalleria rusticana« pod milim nebom. V torek, dne 7. t. m. se poje pred popolnjenjem Glasbene Matice Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana« v naši znani odlični zasedbi. V vpriizoritvi te opere pod milim nebom, ki jo pripravila prof. šest, hom gotovo ustregli številnim ljubiteljem tega dela, ki se že nad 40 let v raznih sezonah poje v Ljubljani. Pri predstavi sodeluje tudi pevski zbor Glasbene Matice. Na razpolago so močne koncertne orgle v Hubadovi pevski dvorani; tako smo prepričani, da bo to prvovrstna vpriizoritev. Cene od 20 Din navzdol. Predprodaja v operi. Začetek točno ob 19. uri.

Premiera Parma-Balatkove opere »Caritine Amaconke« bo v soboto, 11. t. m.

Strašna smrt mladeniča

Jesenice, 4. septembra.
Včeraj dopoldne kmalu po 10. se je v tovarni KID na Jesenicah smrtno ponesrečil 21letni delavec Stanko Veber iz Spodnjih Gorij, zaposlen pri podjetju Slograd. Veber je šele štiri mesece delal pri trvdki in včeraj je bil zaposlen s pleskanjem v prostorih nove jeklarne. Speljal je po lestvi do žerjara, ki se je nenadoma začel premikati in je nesrečnega fanta s tako silo pritisnil ob železno ograjo, da je bruhnil kri in je bil takoj mrtev. Nesrečnega so spravili na tla in poklicali zdravnika dr. Švaba, ki pa mu ni mogel več pomagati, kajti Veber je bil že mrtev.

Pokojni mladenič je bil izredno krepak in simpatičen fant, vnet Sokol in ljubivni tovariš. Njegova tragična smrt je vzbudila žalost v vsem revirju. Krivda na nesreči ne zadene nikogar, tragično fantovo smrt je pripisati zgolj nesrečnemu naključju. Pokojni je bil vnuč župana Kržišnika, znanega Trebusnika, ki ga je Janko Mlakar tako drastično opisal v dveh povestih.

Iz Novega mesta

Cesta zdravja Ježica — Brod pri Tacnu

Najbolj koristen boj proti tuberkulozi je in ostane nje preprečitev

Ljubljana, 4. septembra
Zbor protituberkuloznih borcev okraja Ljubljana-okolica je postavil kot tretjo zahtevano svojo načrto: »cesto zdravja«, ki bi se naj zgradila v ravni črti: Ježica — Brod pri Tacnu, približno 4 km dolžine. Ta načrt je vreden, da se pri njem nekoliko pomudimo.

Marsikateri čitatelj se bo prijel za glavo: cesta in zdravje? Saj vendar vsako v in vidi, da so današnje ceste s svojim, po motorjih povzročeno onesnaženjem, pravo protislovje in zasmeh najnovejšim zdravstvenim pogojem. Odgovor: Ravno za to gre; za vse one, ki so ogroženi po tuberkulozi, je nujno potrebno, da se jim ustvari bivališče ob cesti, kjer ne bo niti prahu, niti ropota, niti ropota; mesto, kjer se bodo lahko odpočili, kjer bodo lahko uživali v zdravem zraku, ki ga bodo lahko dišali, v katerem postane naša telo odporno proti vsakemu napadu tuberkuloze, reumatizmu in drugim, našim zdravje upravljačim degenerativnim boleznem.

Vsek dan čitamo, koliko in kakšne ceste grade naši kulturni sosedje; cesta 4 km, pravilno urejena, upajmo, da tudi nam Slovencem ne bo nemogoča? Zlasti, če pomislimo, koliko koristi, pa tudi časti nam bo prinašala.

Res je namreč, da do danes še noben kulturni narod ni ustvaril »ceste zdravja«. Torej je mogoče do kakšne utopije, zlasti, ker se je misel rodila iz slovenskih možganov? Daleč od tega, nujna in prav lahko ustvarljiva potreba je; uspešen boj proti tuberkulozi je neobhodno zahteva. Oglejmo si, kako je ta načrt zamišljen?

Ob vsaki obliki se razteza od vasi Brod pri Tacnu do Tavčarjevega Dvora na Ježici savijski rod, ki ima le nekaj malo nje, vendar je draga, pa je poročeno z rušo in prijetki manjvrednega gozda, tla obstojno iz sivega prahu. Vse ta svet gospodarsko ne pomeni ničesar, zdravstveno pa je izredne vrednosti. Vse zemljišče severno od projektovane »ceste zdravja« bi se naj porabilo kot stavbišče. Cesta naj bi bila n. pr. 4 m široka in asfaltirana, 2 m pa bi služila za ježo s konji. Vse južni del bi moral ostati nezgradjen, da bi bil zažamčen pristop k soncu. Cesta bi niti najmanj ne kužila okolice: vsak motorni promet bi bil strogo prepovedan, do veljavne bi pa prišel zopet konjski promet, prišli bi do veljavne našli bi lomljeni kamni za vožnjo, bosanski konji pa za ježo premožnejših bolnikov. Dovoljena bi bila samo gumnjasta kolosa, da se prepreči vsak ropot po cesti. Avioni bi bili svedla dovoljeni.

Ze iz zgorajšnjega bo vsako sprevidel, da gre tu za odlično ustanovo, za cesto, ki bi bila bistveno različna od naših današnjih prometnih cest in ulic, ki nam kvarijo dan za danom naše zdravje, tedaj za cesto, ki bo brez prahu in brez ropota. Na dani je, da bo tu ne samo prijetno, nego tudi zdravo in celo na savijsko polje zdravilno prebivališče.

Ves del severno od projektovane »ceste zdravja« nahajajočega se savijskega praha bi se porabilo kot stavbišče. Ta prah je danes last posrednih kmetov, od njega nimamo kmot skoraj nikake koristi. Stvar je zamišljena tako: Slovenska banovina bi priredila cesto v zgoraj označeni širini in izdelavi v ravni črti. Tavčarjevi Dvor — Brod, z zakonom pa bi se vse severno ležeča zemljišča od »ceste zdravja« do Save proglasila za stavbišče. Polovico tega stavbišča bi posestniki oddoneli uravni ustanovi »Ceste zdravja«. Ačim bi a polovico posestniki sami razpolagali. Nevarnost bi bila posestniki z ustanovo materialno zelo zadovoljni, ker bi svet lahko poljubno prodali.

Polovica stavbišč pa bi tako prišla v korist vsem onim, ki so dandanes v stalni nevarnosti, da stre njih in celo njihovo rodbino morila — tuberkuloza. Stavbišča bi namreč služila predvsem onim po tuberkulozi ogroženim rodbinam, ki jim dandanes stalno visi Damoklov meč nad glavami. Mnogo je dandanes slovenskih rodbin, v katerih je bil oče ali mati ali drugi član rodbine dolgo oskrbovan v tuberkuloznih zdraviliščih; vrnil se je v rodbino, služil svoj ostanek, je pa v stalni nevarnosti, da jetika zopet izbruhne in ga trajno uniči. Tak okrevanje neobhodno potrebuje bivanja na svežem sončnem klimatu z obilico ultravijoličnega solneca. Vsega tega bi bil deležen ob »cesti zdravja«, tam bi se s samim bivanjem, solnčenjem in športom v kratkem času utrdil, da bi bila vsaka rešljiva sigurno odklonjena. Vsaka rodbina, čije kak član nagiba k odprti tuberkulozi, bi dobila ob »cesti zdravja« brezplačno stavbišče.

Vsakomur je jasno, da bi s tem bilo že mnogo doseženo; povsod, zlasti v okraju Ljubljana-okolica, opazujemo, da si ljudje že znajo sami pomagati, brž ko dobe ceneno stavbišče na razpolago. Tu pa je v načrtu celo popolnoma brezplačno stavbišče, tedaj zelo velik pripomoček.

Se jasneje pa bo izhajala vrednost bodoče »ceste zdravja« iz naslednjega premislela.

ka. Oglejmo si, kdo so vsi tisti, ki bi jim cesta zdravja služila?

Kot rečeno pridejo pred vsem v poštev tuberkulozne rodbine s ozdravljeno ali zaprt tuberkulozo. Na videz zdravi, so vendarle vsi tako mršavi in piškavi, da že vsak nestrokovnjak spozna, da tu nekaj ni v redu. Vsi taki člani teh slovenskih rodbin, o katerih dandanes nikdo ne vodi računa, so zapisani propasti; prej ali slej bi jih pokosila morila-tuberkuloza. Ako pa jim nudimo prebivanje v planinskem podnebju, smo jim zagotovili zdravje in vendar jih nismo s tem niti najmanj gospodarsko oškodovali. Zasluge, kole i. t. d. bi imeli še nadalje tam, kjer ga imajo zdaj.

Razen tega pa danes po vseh slovenskih mestih in industrijskih krajih opazujemo, da se slovenski človek v teh nasebinah vse preveč odklanja od narave. Rea je sicer, da nas moderna higijena pravilno navaja k športu in z njim k udeleževanju v naravi, tudi se naš človek obilno udeležuje na kolesu, kar vse je treba pozdravljati. Toda — koliko je našega življenja v omejenih krajih, ki ni deležen niti športa niti ne hodi nikoli v božjo naravo? Posebej vidimo to med premožnejšimi sloji našega naroda. Poročje se n. pr. intilgent s krepko in zdravo dedico. Radi današnjih slabih gnutnih razmer sta oba v službi, največ imata enega otroka. In kako je za tega človeka poskrbljeno? Mati pride iz službe, mora se preobčuti, nakar vsa utrujena pelje voziček z otrokom v Tivoli, ki pa nima dovolj četrtačka staka.

Vsem takim nesrečnikom bo »cesto zdravja« takoj in najpravišneje pomagano. Ob »cesti zdravja« bodo podjetniki zgradili stanovanjske hiše z vso moderno opremo, stanovanja bodo tam lahko zelo mala (eno-, dvosobna, s pritlikinami), zato primerno zelo poceni; vzlic temu pa bo bivanje tam najzdravše — ker je pač njega lega v zdravilnem planinskem podnebju. Njih miljenec bo tam uspeval kakor uspeva in rdeči planinski roža, pa tudi ako bi ne imel jesti drugega nego črn kruh in sadje, žganice in krompir! Marsikateri rodbini slovenskega inteligenta bo tako zdravje — kajti mi Slovenci moramo z bedo, žal, še dolgo računati.

Tudi ni nobenega dvoma, da si bodo premožnejši ljudje, uvideli pravilnost higijenskih naukov, ob »cesti zdravja« zgradili lastne rodbinske hiše — kajti elektrika, vodovod, kanalizacija, poleg igrišč in plavališč na prostem bodo tam njih deca na razpolago — ob enem s planinskim zdravim zrakom, ki je pogoj za njih negovanje. Ljudje, ki nagibajo k reumi in isibju, bodo takisto hoteli na »cesto zdravja«, kjer se jim te bolezni ne bodo ponavljale. Kdor se koplje ob Savi na soncu, postaja svetlo, rdeč kakor kuhan rak, ali pazi se mora, da se opazno ne opeče. Ta kopel je zdravilna in utrjuje naše zdravje. Kopel na balkonu v mestu samem pa je brez vrednosti, pa najsi je človek po njej črn ko mazorec.

Brez dvoma je tedaj, da bo služila »cesta zdravja« velikemu odstotku prebivalstva, ki je dandanes na svojem zdravju težko ogroženo.

Ako n. pr. zdravniška preiskava pri dijaku ali dijakinji dožene tuberkulozno degeneracijo žlez, nimamo zanj sigurnejšega sredstva, nego da mu omogočimo stalno bivanje v planinskem podnebju. Na »cesti zdravja« bi se zategalej postavljali dijaški konvikti z internimi in sirotišnice. Za nadzorstvo ne bomo v zadregi, saj imamo na stotine diplomiranih in najzbojnejših pedagogov in pedagogin. Roditelji pa bodo brez skrbi, da bi njih deca n. pr. takoj po maturi zapadla strašni morili-tuberkulozi, proti kateri čisto noben sanatorij ne pomaga več. Najbolj koristen boj proti tuberkulozi je in ostane: nje preprečitev. Samo ob sebi je umerno, da bi ti dijaški konvikti sprejemali otroke od ljudske šole pa do končane univerze, v šolo bi se vozili, doma pa bi bili deležni poleg učenja z nadzorom še pravilne telesne, pa tudi družabne vzgoje (plavanja, jahanja, kajaka, mečevanja, lahke atletike, svetovne družabne vzgoje i. t. d.). Nobenega dvoma ni, da bi v tak dijaški konvikt prihajalo na zdravju ogroženo dijaštvo iz vse države. Malo je namreč na svetu tako ugodnih in zanesljivih podnebij, kakor je ono, ob katerem bi se priredila »cesta zdravja«. To je bilo z mnogimi poskusi doznano.

Na bodoči cesti zdravja bo dovoljno stavbišč za vse one, ki nagibajo k tuberkulozi in imajo še časa dovolj, da se na pravi njej pravočasno zavarujejo. Vsak primer odprte tuberkuloze bi se brezopojno odklanjal; odprta tuberkuloza spada pa v izolirno. Dognalo se je sicer, da se na tem mestu prav rada pozdravi tuji odprta tuberkuloza, vendar bo vsakomur jasno, da na »cesti zdravja« ne sme biti prav ničesar, kar bi ogrožalo zdravje ondotnih prebivalcev. Kontrola bi tedaj bila v tem pogledu popolna. Kakor zgoraj rečeno, pa moremo komaj pričakovati, da bi človek

takaj болоval za tuberkulozo, kajti živel bi stalno v podnebju, v katerem tuberkulozi ni življenja. Gre tedaj le za to, da se s turgnostjo prepreči vsak dotok odprte tuberkuloze, kar se prav lahko doseže. Cesta zdravja pa je prav namenjena zaprti tuberkulozi. Zato bo prišlo kar samo od sebe, da bodo razne zavarovalnice proti boleznim tekmovali, katera bi čimprej ob cesti zdravja zgradila okrevališča za svoje zavarovance. Pomisliti je treba, da nosijo zavarovalnice najtežja bremena ravno radi tuberkuloze; tudi njim kaže najbolje, da tuberkulozo preprečijo, kajti nje zdraviljenje je drago — že zato, ker je dolgotrajno. V tem pogledu je pokazala lep zgled zavarovalnica OUZD v Sarajevu, ki ima v klimatsko prvotnosti leži v Kasin doli tako okrevališče. Thankajni uspehi so 100-odstotni. Nobenega dvoma ni, da bi tudi zavarovancem, pri katerih se pojavijo začetki tuberkuloze, najbolj ustreženo, ako jim nudi njih zavarovalnica najsigurnejši lek — in to je okrevališče v planinskem podnebju. Kakor je bilo že zgoraj omenjeno, je podnebje ob bočih »cesti zdravja« zdravilno ne samo za tuberkulozo, nego tudi za revmo, isibju in pljučno astmo. Tudi te bolezni so zelo pogoste; zavarovalnice bodo tudi za nje najcenejše izhajale v obliki okrevališč ob »cesti zdravja«.

Slednjič bodo brez dvoma naši podjetniki, ki bodo ob »cesti zdravja« zgradili v svrhu zdraviljenja zaprte tuberkuloze sanatorije, neoz navadne hotele. Človeku, ki oboli za zaprto tuberkulozo, namreč nikakor ni potreben sanatorij, pač pa zdravilno podnebje. Ako se tečaj tak človek naseli v takem kraju, dobi tam redno zdravniško nadzorstvo, dobro prehrano in vse drugo

moderno udobje, se lahko prosto giblje — spati mora pri odprtem oknu v zdravilnem podnebju. Zato mu ni treba sanatorijske discipline, hotel bi zahteval le plačilo za mesec dni naprej, v njem bi ostal lahko, dokler mu ni zdravniško dokazano popolno okrevanje.

Samo ob sebi je umljivo, da bi ob »cesti zdravja« bile vse javne naprave pod stalnim higijenskim nadzorstvom. Kakor bi ne bilo prahu in ropota, bi se zalagala tudi kakovost živila. I. j. manjvredno blago bi se tod sploh ne prodajalo. Uprava »ceste zdravja« bi skrbela za javno plavališče in športne prostore, uvedla bi ježo z bosanskimi konjiki (leži na Smarno goro in podobno), skušala bi ublažiti med Slovenci prekrasni sport: kajak. To pa sive predvsem zato, ker je kajak posebno vrednost v boju proti tuberkulozi. Človek se mora res čužiti, ko čita, da imajo Nemci organiziranih kajakašev nad 200.000, mi Slovenci pa, ki imamo tako krašne kajake, vode kakor je naša Sava slasti v Zasavju, pa še vedno le malo pestico športnikov. Vsako slovensko dečo naj naš plavalni, vsak dober slovenski plavalec postane kajakiški športnik. To bi naj bila odelaj smernica za vzgojo slovenskega naroda. Kakaj je namreč ob enem pravi šport t. j. z njim se ne moreš izražati kakor s smučmi kajti drugače žalostno utoneš celo v nizki vodi. Zato pa je kajak tudi posebno vreden za živčevje našega naroda.

Kakor bo vsak bravec posnel že iz zgorajšnjih izjav, je nam Slovencem zgoraj opisana »cesta zdravja« nujno potrebna; ne odlašajmo, kajti pri tuberkulozi je odlašanje kruto maščuje. Vsakdo pa je iz zgorajšnjih izjav tudi že sprevidel, da se bo »cesta zdravja« sama izplačevala in vzdrževala ob enem z vsemi njenimi napravami. Treba jo je le urediti in jo uzakoniti. Brezobzorno posojilo bi najbrže že v nekaj letih bilo povrnjeno. Načrt je tedaj ne samo zanesljiv, nego tudi lahko izvršljiv. Se bo nadaljevalo

Zadnja noč pred velikim dnevom

škoda bi bilo, če bi zapadlo pozabi to, kar se je godilo zadnje noč pred otvoritvijo novinarske razstave

Ljubljana, 4. septembra

Zadeva se ne suče le okrog gospoda »in-sereta«. Ne, tudi okrog vseh tistih, ki so zadnje noč — poleg drugih — žrtvovali za tisto, kar je še manjkalo. Bil je torej in 31. avgusta. Namesto da bi praznovali patrona, morali na velesjem namotorjen z materialom in oglašji.

V paviljonu tiskarne — resolucija. Da, zares. Samo papirna, kar je zmožljiv. Redakcija »posluje«, stavnji stroj ropota, »del je šel«, pravi strokovnjak, »pa se bo že omehtal«. Prvi rokopiši so tu, deloma že postavljeni, počasi se nabirajo vrsta za vrsto.

— Kje je glavni? — Rokopisa manjka... — Šiht se menjava. Drugi strokovnjak zasole za stavnji strojem. Sploh je bilo strokovnjakov na pretek. Vsak je hotel vsaj nekaj vrstic postaviti, da doprinese svoj »solulus«. Format je bil že ugotovljen. Ostra debata se razvijala: »garnond«, »kegel« — »borgis« črka pa borgis, »kegel« pa petine črke! Pika, saj ne veste, kaj je to? Vai prav gotovo ne. No, in kaj je »spricer«? Tega pa sploh ne veste. Ni eviček ali belo vino, to je svincoe, ki »spricer« iz stroja... Hude so te zadeve in vroče...

— No, strokovnjaki so se pomirili in tisto o »keglini« uredili.

— Govorim sem, kliče mož pri stroju.

— Nimamo sem — se čuje iz »redakcije«. Napetost narasta, ko se vendar »glavni« pojavi, pregleda situacijo — pa odide. Saj list bo izšel seles naslednji dan, zakaj, že dan poprej takto nervoza, saj bo šlo, saj je tako vedno »živahno« baš uro pred izidom — »plavarija« bo pa itak...

To je pomagalo, stroj je metal vrste počasi in premisljeno, edino njega se ni moglo spraviti iz ravnotežja — železen robot je in živce nima... K sreči jih nima... Vsi oni okrog pa kar preveč. Ura je tekla na deseto zvečer.

Nasproti »redakcije« se je usidral inženir Zdenko s svojo papirnico. Kopica martijvih

ljudi je bila na delu. Pa je inž. Zdenko otvoril okrog pol 10. ure — bar! In rekli smo, da bodo Večve naslednji dan delale rdeč papir — zaradi evička in drugega...

Sploh so Večve to noč zalagale vse z vsem, ta je rabil rdeč papir, oni letve, pa tretji, to go gospi »Lojze« luč v svoj oddelek, nazadnje pa še klej in žeblice, za piko pa še nekaj iz »bara«...

Gospod »Lojze« se je šel to noč plakaterja, v desetisoč izvodih je imel vse slovenske dnevnike okrog sebe in jih s pomočniki vseh starosti, »amaterji« in »strokovnjaki« lepil na steno in na njegovo »rotacijo«. Ta rotacija je sploh unikum zase. Lea, jita, srebrno harvo so posabili, dva valja, dve plošči, desna je »stiskala«. »Jutro«, leva pa »Slovenec« ali pa obratno! To je rotacija g. »Lojze«. Nanjo je ponosen in prav ima. Bali smo se le, kaj bi se zgodilo z g. Lojzetom, če bi se rotaciji »zahotel« in bi ob otvoritvi »stekla«. »Stekla« se pravi v tiskarskem jeziku — tiskati... »To bi bila pa res senzacija«, je dejal Lojze in šel po nove motne v Večve...

Ura je bila deset.

Stefan in Vevč je dobil parte na hrbet. Zakaj? No, zaradi »rdeče fabrikacije«... In inž. Zdenko ga je bil vesel, pa ni z njim. V paviljonu je manjkalo samo še en napise: »Pozor, tu se vse krađa«. Res, bilo je tako! Škarje, kleščice, nože, svinčnike, žeblice, ključa, še celo lestve so »kralili«. Reče oni, ki je šel z »Jutrom« in »Slovencem« pod stroj pa lepil, malo poprej pa za oblačenje stopil v čeber z lepilom, ni se mogel vrniti dol med nas, ker so mu lestev — odnesli in kar v drug paviljon — Tatovi, tatovi...

Ob 11. uri je inž. Zdenko »obnovil« zalogo rdeče fabrikacije. Za vsak slučaj in — vso noč! Hvala mu — še danes! Tedaj je zmanjkalo tudi cigarete! Gospod Lojze je zbujaval. Ne bo gotovo, napisov manjka, sploh je vse narobe, ni lat, okvirjev, ni ljuhi, ki bi žagali, lepili.

— Pojdva k umetnikom, — pravi, pa sva šla vis-a-vis, kjer so bili le še »ostanki« tistih martijvih fantov, ki so ustvarili toliko čudovitih diagramov in napisov.

Ti »ostanki« so bili po tolikih nočeh še vceeno fantje od bare! Zbiti do skrajnosti, neprestano na nogah, nosprespani in izčrpani — so potegnili še zadnje noč, kakor da bi ne bili sploh nikoli vajeni spanja. Gospod Lojze se je zanašal na trojico, na Puka, na Nagryja pa še na »svršila dolžnosti šefa«, ki je vso noč rezal črke, lepe rdeče in v treh velikostih.

Pa se ni varal! Zlati fantje, zares. Pomagali so z veseljem in kako odlično! Samo s črkami je križ, pravi g. »črkovnik«. Do 7. jutraj bo vse gotovo. Tedaj je bila pa šele 12.

Polnoč. Pri mizah »umetnikov« se je še vedno sklanjalo toliko in toliko pričnih fantov po 5 din za uro!

— Vsaj eno črno bi rad — se čuje izza velike mize... Ej, tudi nam bi se prilegla. Nič zato, jutri! »Izposojevanje« cigarete je postalo »strast« in »virtuoznost«. Potreh obhorilih po vseh paviljonih si bil preskrbljen za kako uro, če nisi preveč »strasten« — kadilec...

med barvami, čopci, papirjem in okvirji. Mridva sva bila gosta in vseh dinarčkov prosta... Hvala jima! Na revanši!

Ob treh jutraj so bili trije okvirji gotovi, delala sta jih dva »strokovnjaka« kar pet ur, če bi »umetniki« ne pomagali, bi jih pa še pet... Obetali smo slike, trakove za Lojzeta, napenjali in ugotovili, da je še za štiri ure dela...

Vsi delavci so potegnili. Vevče so se odpejale, »rdeča fabrikacija« je stekla, v paviljonih je zavladala — letargija...

V tiskarni smo ostali le štirje: Lojze, ki ni utegnil v svojo graščino v Dev. Marjo v Polju, pa dvoje delavcev in Lojzetov pomočnik, ki je v teku noči uvidel vso moč oglasa. Oglasa je osem velika, sva ugotovila, ko sva ob 4. stopila se enkrat med »umetnike«. Čudovita tihina. Dvojica študira zadnje napise, zadnji rdeč »E« se lavlje iz skari g. »črkovnika«, Puc dela samniji napise za Joska Šmuka, za »8 kovačev«, dvojica se pa še »duhovno« zabava s sliko s osemimi črki, ki nas bodo razveseljevali v paviljonu »K«, češ, malo »razbuzajtrava« ne škoduje... Tam v kotu pa vidim edinstven prizor: na tleh elektrika počka, kaj na tleh, pod nogami, zgoraj na stolu pa »žrebe« noči, mlad »umetnik«, ki ga je zbelo, čeravno je bilo v paviljonu vroče — Tihožitje! Trojica zvestih je poprijela črke in »črkovnika«, pa smo si nazaj k »rotaciji«. V dobri uri je bil del napisov na tleh, potem je za odrekel lim at tista kaša, ki naj bi lepila...

Kaj sedaj? Ura je bila pet... Jutro, lepo in mlado je napočilo v vsej svoji krasoti. S prijateljem Lojzetom smo odšla na »rotacijo« (beseda pride od — raganja) za črno alij gozlem. Kam? Vse zaprt! No, tam pri »Leonu« so se naju usmili in naju rešili pogube. Ob šestih sva bila že spet med »umetniki«, ki so že »vstali« in dogovarjali, še vedno dogovarjali.

In ob 9. uri je bilo vse gotovo! Ko so globoko zleteli v »zrak«, se nam je nekaj težkega odvalilo. Lojzetova rotacija je pa — molčila...

Zjutraj so se pa vsi prišli za glavo in strmeli, da je razstava slovenskega novinarstva pripravljena za otvoritev, da je zbrano na nji vsaj v glavnem vse, kar mora biti. Da, še se gode čudeži tudi izven Lurda... R. Kos

Fotoamater na velesjemu

Ljubljana, 4. septembra.
Nekaj zanimivega bi bila zbirka slik, ki bi nam predstavila v pristni neposrednosti na primer življenje na ljubljanskem velesjemu. Ne mislimo tukaj slik posameznih paviljonov ali razstavljene blaga, temveč posameznih skupin obiskovalcev, ki se zbrali in opazujejo dovršeno naše industrije in trgovine, ali pa posameznikov, ki si z živo napetostjo ogledujejo novinarsko razstavo. Kakor je naš velesjem revija naše kulture, tako pa tvori tudi obiskovalci revijo vseh tipov našega človeka. Kako bi torej zgrabil v fotografsko sliko življenje na velesjemu?

Taka slika zahteva kaj enostavno tehniko toliko mnogo prisotnosti duha. Iz fotografskega aparata mora napraviti pravo puško, s katero potem iz roke strelja motive. Tukaj ni nič premišljanja temveč samo hitra odločitev, ki je potrebna za oblikovanje trenutka. Znanje je samo v hitri nastavitvi ostrine in opazovanju najboljšega momenta. Z aparatom kakor s puško čakaš na priliko ki jo slušiš že vnaprej, čeprav ne veš točno, kdaj se bo pojavila. Tako vrsto posnetkov imenujejo Angliji snapshot. Snapshot je torej hitro, posrečeno in prepričljivo ujeta interesantna situacija ali gesta, kjer ni nič poziranja temveč odloča samo trenutek. Toda snapshot mora izražati tempo, ritem in senzacijo trenutka v estetsko učinkoviti obliki. Kje pri nas pa imas več takih trenutkov kakor na ljubljanskem velesjemu. Seveda pa mora imeti fotoamater čut za vsake situacije in mora znati neopaženo in bliskovito snemati.

Zelo važna je osvetlitev, ki pa je v neposredni zvezi s filmom, ki ga uporablja. Najboljša osvetlitev za snapshot, je stotinka sekunde. Zato moraš uporabljati zelo občutljiv film; novi Isopan SS film bo imel občutljivost 21 desetin stopinje Din, sedaj jih ima 19, kar je tudi že višek občutljivosti. Toda še nekaj mora imeti film, da bo uporabljen za snapshot, takozvano osvetlitveno strpnost. Ne sme mu škodovati, če ga preveč osvetliš. Pri hitrih posnetkih se večkrat zgodi, da kar pritisneš, brez podrobnih ozirov na svetlobne razmere. Zato filmu ne sme škodovati, ako vžameš namesto stotinke petdesetinko ali petindvajsetinko sekunde. V tem oziru pa je itak najboljši Isochrom, ki ga večina naših amaterjev uporablja.

Zapomni si še nekaj pravil o hitrem, neopaženem snemanju. Kakor vedno mora biti tudi tu največja ostrina v opredlu. Ostrina potem z rastočo globino poljema, kar pa učinkuje zelo prepričljivo in naravno. Zapomni si, da so pri živahnem gibanju, hitrih gestah in posnetkih iz velike bližine potrebne krajše osvetlitve; s tukaj vzemi nujno stotinko sekunde. S stotinko snemaš motive zunaj paviljonov; tukaj je življenje najbolj vrveče, tukaj se blago ceni in kritizira; vsak trenutek ima drugačno sceno. Tu dobiš tipe, ki jih sicer na cesti ne srečaš. V paviljonih pa je življenje bolj intimo in umirjeno; tu se predvsem opazuje. Ker je tukaj temneje, si izberi svetla mesta in uporabljaš petindvajsetinko, ako si izvežban, shajaj lahko tudi z desetinico. Če uporabljaš zelo občutljiv film, boš tudi tu dobil posrečeno sliko.

Pri interesantnih počasnejših scenah napravi več posnetkov. Tako dobiš serijo slik ki ti predstavijo dogajanje v vseh njegovih fazah. Serija slik je podobna že filmu v kinu. Scene na velesjemu so večinoma tako množicne, da jih ni mogoče zgošiti v eno samo sliko.

In še nekaj. Pri vsem tem mora imeti slika tudi estetsko zadovoljivo, lepo formo. Snapshot-slika mora imeti vidno središče, v katero stremijo vse linije in geste. To je točka, ki potem gledalca slika najbolj privlači. Taka slika pa je nadalje še napeta, kar je pogoj vsake razgibanosti. Slike z velesjemom bodo kaj lahko imele tako središče, saj so obiskovalci vedno osredotočeni na opazovani predmet.

Ali ni torej naš velesjem prava šola moderne fotoamaterske tehnike?

Kupujte domače blago!

Peterček bi rad prežvekoval

V travi pod drevmem se pase jagne. To je Peterčkovo jagne; ni še dolgo tega, ko so ga odstavili in travu mu v današnjem sončnem jutru imenitno tekne. Peterček sedi pred njim in zeha.

— Zakrij si usta, — mu pravi stric Filip.

Peterček pa pokaže, da ne želi, da bi ga kdo motil. Zeha zdaj že na široko in kar odkrito, pri tem pa globoko vzdihuje. Jagne ga pogleda, potem se pa ponosno zopet loti svoje trave.

— Hotel sem ga pripraviti do zehanja, — pravi Peterček.

— Zakaj pa?

— Če bi pošteno odprl žrelo, bi morda videl njegovo prežvekovalo.

— Njegovo prežvekovalo?

Moram vam povedati, da je Peterček že dva dni silno začuden. Ko je najemnik posredstva oni večer razkladal z voza pšenice, so stali njegovi volji po jarnom, prevlečenim z žolto pasjo kožo, nepremično in samo njihove čeljusti so se premikale. Zvečeli so počasi, potem pa požirali. Dvo-rišče je tlakovano in med kamenjem ni niti bilke trave. Kaj torej jedo? Je pomislil Peterček. Morda muhe... Toda ne — muhe so letale povsem mirno okrog

obeh gobcev in ko je prišlo eni na misel sesti volu na oko, je samo zaničljivo spustil težko zgornjo gubo. Peterček je bila potrebna majhna lekcijska iz prirodoslovja: To so prežvekovalci, kakor koza in koštrun... Peterček je bil ves navdušen nad tem.

— Ali me hočeš naučiti prežvekovati?

— To ni mogoče!

— Torej se moram naučiti sam?

— Nikakor ne, mali dečki ne morejo prežvekovati.

— Kaj pa ko bom velik?

— Tudi ne.

— Oh!... To je žalostno! Ta neumna žival je torej na boljšem kakor mi?

— Ne govori takih reči. Vsi prežvekuje, to je sicer res, toda pameten ni.

— Čemu torej aluži pamet, če se pa človek, najpametnejše izmed vseh bitij, ne more naučiti prežvekovati?

— Peterček, ti brbljaš neumnosti.

— Rad bi znal vse, kar delajo živali.

Rad bi imel pravost.

— Človeška modrost je izumila ladje.

— Oh!... Rad bi imel krila.

— Človek je napravil letala.

— Ah!... Rad bi se izprehajal pod zemljo kakor krt.

— Sedi v podzemno železnico.

— Rad bi prežvekoval.

— Saj ti pravim, da to ne gre.

Rusi ostanejo do pomladi 1938 na ledeni gori

Tako je izjavil prof. Šmidt

Poročali smo že, da se je sredi avgusta ledena gora, na kateri je stanica Severni tečaj, premaknila tako daleč, da je prišla z zapadne polute na vzhodno. Hitreje premikanje je povečalo nevarnost, da bi ledena gora zaležala v ledenike in da bi jo stisnili. Kmalu je pa ta nevarnost minila.

Letalec Mazuruk, ki je ostal na Rudolfovem otoku, da bi v primeru nevarnosti odletel na ledeno goro in sprejel v svoje letalo pogumne ruske polarne raziskovalce, ni prikrival svoje bojazni. Stanica Severni tečaj je bila v veliki nevarnosti.

Toda štirje Rusi na nji žive mirno in delajo s točnostjo podantov, kakor pravi Mazuruk. Odslajna postaja na Rudolfovem otoku vsak dan govori s stanicjo Severni tečaj, seveda tudi o malenkostih. To pomaga štirim možem na ledeni gori lažje prenašati popolno osamljenost. Najbolj je skrbelo Mazuruka to, da se je primitivno letališče na ledeni gori pokrilo z bahjim pesnom in mlakami. Bilo bi zelo težko spustiti se nanj z letalom in zopet odleteti. Toda Papaninova skupina na ledeni gori trdno veruje, da bi Mazuruk storil to in Mazuruk je res pripravljen odleteti s svojim letalom na ledeno goro, če bi se začeli alarmni signali. V drugi polovici avgusta se je pa položaj zboljšal, postalo je hladnejše in ledena gora je dobila skorjo.

Kako dolgo ostanejo na ledeni gori?

Vse, ki zasledujejo junaško življenje in delo starih mož na ledeni gori, sredi neskončne bele pustine, zanima vprašanje, kako dolgo misli Papaninova skupina ostati tam. Na to vprašanje je odgovoril vodja ekspedicije na severni tečaj prof. Šmidt:

— Dobivam nešteto vprašanj iz vseh krajev Sovjetske Rusije, kako žive ljudje v stanici Severni tečaj. Mnogi izražajo bojazn, da bi se utegnila ledena gora stajati ali da bi jo druge ledene gore strle. Nedvomno junaško delo starih mož na nji ni lahko. Toda za njihovo usodo se ne bojimo. Posrečilo se je nam izbrati izredno trdno ledeno goro. Letos je v Arktidi izredno »toplo« poletje. V pasu, koder se premika stanica Severni tečaj, je bila dober mesec temperatura nad ničlo. To pa ni moglo škodovati ledeni gori, skopnela je samo snežna odeja na nji. Ne bilo bi grozno, tudi če

Letalec Levanevski, ki je brez sledu izginil na poletu čez severni tečaj v Ameriko

bi plavajoča gora počila. Papaninovi skupini zadostuje tudi polovica ali desetina

ledene gore, da bi lahko nadaljevala svojo delo in izpolnila svoje naloge. Vzemirjivo bi bilo, če bi prišla ledena gora na svoji poti južno od 85. stopinje severne širine. Toda mi jo budno opazujemo, za vsak slučaj imamo pripravljeno letalo in ledolomilce. Prepričan sem, da Papaninove skupine ne bo treba vzeti z ledene gore do pomladi leta 1938, ko bo njeno delo končano.

Polarni letalec Farich, ki pripravlja polet okrog sveta za polarnim krogom

Beli medvedi

Astronom Fedorov je v brezčnem poročilu opisal, kako so se pojavili blizu sotočja na ledeni gori beli medvedi. Bilo je ob tleh jutraj po moskovskem času, je pravil Fedorov. Na ledeni gori imamo noč in dan stražarsko službo. Na straži stoje člani ekspedicije opazuje premikanje ledu. Službo je imel naš radiotelegrafist Krenkel. Kar je pomolil glavo v sotočje in zaklical:

— Trije medvedi!

Meteorolog in astronom Fedorov

Planili smo pokonci. Od severozapada se je bližala sotočja medvedka z dvema mladičema. Bližali so se nam previdno, radovedno in plašno so ogledovali čudno napravu v ledeni deželi. Vrteča se vetrnica, iz sotočja stopivši ljudje in pes Veseli, ki se je bil odrgal od verige, so prestrašili medvedko. Obrnila se je z mladičema. Krenkel je skočil za njimi in jel streljati po njih. Tudi drugi smo jo ubrali za medvedko. Pred nami je tekla pes. Lov se ni posrečil. Medvedi so izginili v megli med nakupičnimi kepami ledu. Z njimi je izginil tudi pes. Krenkel se je zopet vrnil na stražo. Ostali trije smo zlezli v spalne vreče. Pes se je vrnil k sotočju čez tri ure. Bil je ves izžupan, spokorno je cvilil in se sukal okrog svojih nog.

Okrog sveta za polarnim krogom

Namestnik vodje ekspedicije na severni tečaj M. Sevelev je razvil nov načrt prodiranja sovjetskega polarnega letalstva, namreč poleta okrog sveta za polarnim krogom. Po izkušnjah s Šmidtovo ekspedicije

in s poleta čez severni tečaj v Ameriko tudi Sevelev, da se da ta načrt uresničiti in da bi ruski letalci in letala lahko izpolnili tudi to nalogo.

Doslej so letali proti severu nad obalo Severnega ledenega morja ali pa s celine na celino preko severnega tečaja. Sevelev predlaga polet okrog vsega severnega bazena, da bi izbrali izkušnje iz vseh njegovih delov. Izbradiše bi lahko bil Murmansk, ležal na 68 stopinji severne širine, preko ene stopinje za polarnim krogom. Naprej bi vodila pot proti vzhodu nad že znano obalo, koder sta letala lani Molokov in Levanevski, letos pa Farich. Najprikladnejša pot bi bila iz Murmanska preko Dicksonovega otoka. Thiga zaliva in Šmidtovega rtiča na Aljasko. Treba bo torej ustanoviti bazo v okolici rtiča Barrow ali Aklavika.

Nad ameriško obalo bi morala letala leteti nekoliko južno od polarnega kroga, ker na ameriškem severu ni dovolj baz, kjer bi mogla popolniti zaloge pogonskih

snovi. Od Barrowa ali Aklavika bi morala letala leteti nad vso severno Kanado, ne da bi se spustila na tla. Najbližji kraj, kjer bi lahko popolnili zaloge bencina, je Hudsonov zaliv ali Baffinova zemlja. Potem bi letala letela v nepretrganem poletu do Murmanska in zaključila tako krog ali bi se pa ustavilo na Švedskih otokih odnočno v enem izmed norveških pristanišč.

Ta pot je dolga blizu 30.000 kilometrov. Početni odseki, ki bi jih bilo treba preleteti v nepretrganem poletu, so dolgi približno 3.500 km. Težave poleta so kakor pri drugih normalnih poletih nad polarnimi kraji: tudi tu megle, snežni meteži, nabiranje ledu na letalu in viharji. V severnem odseku Arktide bi olajšala polet gošta mreža meteoroloških stanic, ustanovljenih ob obali Ledenege oceana. Nad Ameriko bi bilo težje leteti, ker tam nimajo polarnih stanic in bi tam piloti ne dobivali vremenskih poročil.

Rusi imajo letala, ki bi premagala vse te ovire in težave. Imajo pa tudi letalce, ki bi bili pripravljeni kreniti na to dolgo pot okrog sveta za polarnim krogom. Izmed njih bodo izbrani najboljši. Po dosežanih izkušnjah ni dvoma, da bo načrt poleta okrog sveta po polarnem krogu odnočno za njim v doglednem času uresničen. Ruski polarni letalci in raziskovalci so že opetovano dokazali, da ne poznajo dolge poti od besed k dejanjem, nad katerimi strmi ves svet.

Ljubavna tragedija bivše vohunke

Bivša avstrijska in ruska vohunka Angela Galcova je ustrelila svojega ljubčka in sebe

Policija v Chinicavu v Rumuniji je oni dan sporočila, da se je odigrala tam ljubavna tragedija, pri kateri so našli ustreljenega narednika rumunske vojske Cojocara in njegovo ljubico. Skupaj sta prenočila v hotelu in takoj je bilo jasno, da je ona ustrelila narednika, potem pa še sebe. Na prvi pogled vsakdanja zgodba, zanima samo za domače liste.

Potem je pa policija ugotovila ime ustreljene ženske in tragedija je postala takoj zanimiva. Angela Galcova je bila dobro znana v rumunski prestolici, kakor tudi na Poljskem in v drugih državah vzhodne Evrope. Bilo ji je 42 let in bila je še vedno lepa. Toda njena slava je bila že zatonila. Med svetovno vojno je igrala vlogi, ki si je z njo zaslužila splošno pozornost. Toda že proti koncu vojne je jela njena zvezda zahajati. Iz junakinje z visokimi odlikovanji je postala poklicna vohunka kova agentov z dvojno vlogo in iz žene visokega ruskega častnika ljubica skromnega rumunskega narednika. Ljubezen do narednika Cojocara je bilo zadnje in morda najresničnejše poglavje njenega zasebnega življenja. In to poglavje se je zaključilo s tragedijo. V njenem življenjskem romanu so vse prvine napetega romana ali filmskega libreto, samo revščine ne najdemo v njem. Angela Galcova je bila do smrti bogata.

Bilo ji je komaj 19 let, ko je prihrumela v njeno rodno Galicijo svetovna vojna. Strastno dekle, ljubice in iskušne pustolovščine, ni moglo držati v tej vihuri rok križem. Angela Galcova se je ozirala za vojaki, odhajajočimi na bojišče in nekega dne je sklenila oditi z njimi, toda ne kot strežnica ali marketenderica. Zahotelo se ji je pustolovščin v bitkah, vojaške službe s puško, bodalom in ročnimi granatami. Od deserterja je kupila uniformo in dokumente. Denar je bila ukradla iz očetove blagajne in tako so ji bila vrata domov za vedno zaprta. Naučila se je nositi puško in se priglajala kot dobrovoljec k vojakom. Lase si je dala ostriti tako, da se ni zdelo nikomur sumljiva. V vojski je bilo že itak dovolj golobradcev. In tako je prišla na bojišče. Nevarnost je bila njen element in kmalu ni bilo hrabrejšega vojaka v četi. Za svoje junaštvo je bila kmalu odlikovana, potem pa še povišana. Dosegla je čin ritmojstra.

Nekoč je bila v bitki težko ranjena. To je bil konec njenega življenja na bojišču, kajti v bolnici ni mogla prikriti, da je ženska. Ni pa hotela povedati imena svoje rodbine. Povedala je samo svoje krstno ime in tako je ostala enostavno Angela. V bolnici se je seznanila z nekim častnikom poročevalskega oddelka. Njega je očarala njena inteligenca, njen brezmejni pogum in hrepenenje po pustolovčinah. Ker je vedela, da na bojišče ne sme več, je rada sprejela častnikovo ponudbo, naj vstopi v tajno službo. Naučila se je streljati ranjenecem, ker je vedela, da bo kot strežnica lažje prišla k ruski vojski. Še po prvih skušnjah so predetorjinski spoznali, da so našli prvotno moč. Angela je bila hči iz mešanega zakona. Rojena je bila v Galiciji. Njen oče je bil Čeh, njena mati pa Poljakinja. Govorila je gladko poljsko, češko, rusko in nemško in mirno je lahko trdila, da je bila rojena na drugi strani

meje. Kmalu se je izkazalo, da spada med najboljše vohunke avstrijskega štaba.

Srečno je prišla čez bojišče na rusko stran v veliko vojaško bolnico. Tam se je pa zaljubil v njo visok ruski častnik. Morda je bila neprevidna, da se je izdala, kdo je. Toda takoj ga je zagotovila, da ne dela več za Avstrijo in da hoče vohuniti za Rusijo. Tako se je izognila prekomu sodu in postala ruska vohunka. Ne da se reči, ali je pri tem skrivaj mislila, da bo zopet svoje nove gospodanje izdala. Sicer se je pa vrnila v Avstrijo šele po premirju s svojim možem, ki je pa kmalu umrl.

Za vedno ostane tajna, kako se ji je bilo posrečilo rešiti denar, ki ga je bila zaslužila kot vohunka, da ga ni požrl polom raznih valut. Znano je samo, da do smrti ni poznala stiske. In ko je mislila na samomor, je zapustila še dva milijona lej neki srotiščini. Živela je vedno precej potratno in za seboj je imela več ljubezenskih romanov. Slednjič je pa ostala sama z obupanjo ljubezljivo žensko, ki vidi, da je njena mladost ugasnila in da bo kmalu osamljena. S to ljubezljivo se je ustavila pri mladnem naredniku, ki ji pa ni povedal, da je oženjen. Prvih sta se sprla, ko je to zvedela. Ženska, ki ni nikoli vprašala, čemu potrebuje njen ljubček toliko denarja in ki mu ga je vedno rade volje dajala, je bila vsa obupana ob tem razočaranju. Narednik se ni hotel ločiti od svoje žene ljubici na ljubo. Najbrž ga je Galcova hladnokrvno ustrelila, potem je pa enako hladnokrvno poglala še sebi kroglo v glavo.

MLADE ITALIJANKE v Abesinijo

Mussolini je sklenil naučiti mlade Italijanke hrepenenja po življenju v kolonijah. Oni dan je dobila fašistična stranka povelje, da se morajo vsa dekleta in mlade žene, članice stranke, prijaviti v kolonijalne organizacije. V teh organizacijah jih hočejo izvežbati tako, da bodo dobro usposobljene za življenje v Abesiniji. Zanimljivo jim pa še dve leti ne bo dovoljeno naseljevati se v Abesiniji, kar bo fašistični stranki omogočilo zbrati in izvežbati dovolj zdravih žen, ki bodo potem poslane na težko kolonijalno delo. Seznan učitelj bo pregledal tajnik fašistične stranke general Starace. Med drugim se bodo morala dekleta in mlade žene naučiti ponaša na italijansko kolonijalno cesarstvo in na svoj plemeniti rod. Temeljito jih bodo v šolah svari pred nevarnostjo moštve z Abesinci.

Prva kolonija 400 mladih Italijank zapusti Italijo 28. oktobra, ob 15letnici fašističnega pohoda na Rim. Med njimi bodo tudi oženjene žene, izbrani bodo iz Mussolinijeve domače pokrajine Romagne. Naseliti jih nameravajo med Semjemom in jezerom Tsana v anhararskem distriktu. V začetku bodo gospodarili na farmah, urejenih po kolektivnem sistemu in šele potem bodo izbrani izmed njih najsposobnejši, ki dobe brezplačno zemljo, obenem bo pa dovoljeno njihovim rodbinam izseliti se iz Italije. Vsi moške bodo živeli v strogi vojaški disciplini fašistične milice, v katero se bodo morali vpisati.

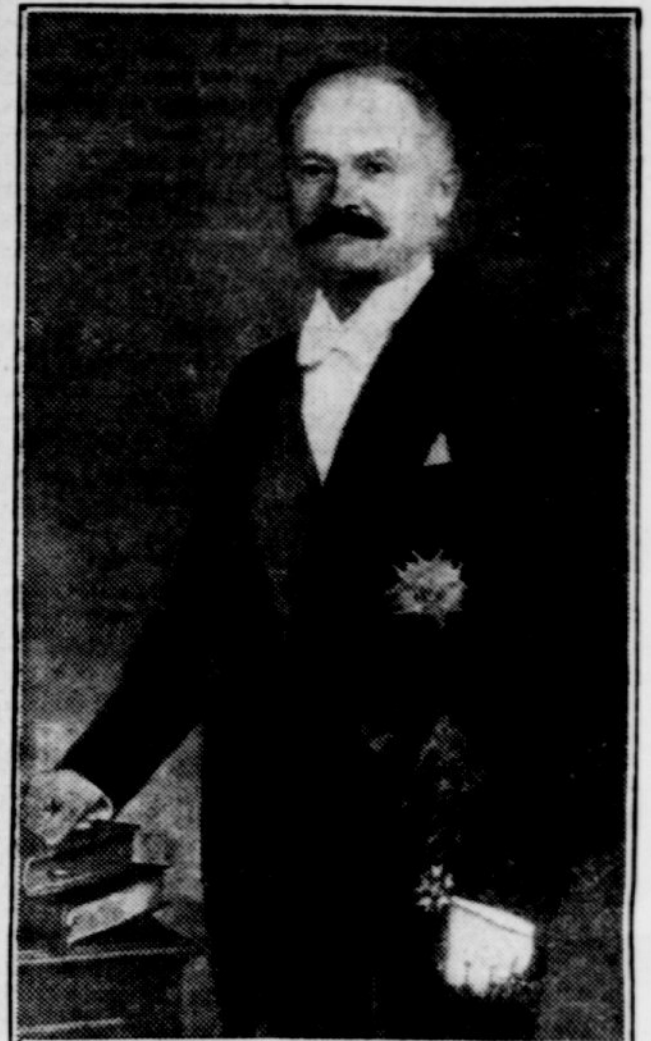
KO BO VEČJI

— Mamica, raj bi vedel, kako se zemlja vrti.

— To spoznaš, ko boš večji in ko se boš vračal pozno ponoči iz kraja.

Zmota prezidenta Lebruna

Francoški prezident Lebrun se je dal nedavno ob poletu paviljona znanosti na pariški razstavi preseljevali s rezultatom zanimivega znanstvenega poskusa. Baš ko je vstopil v paviljon, je junaško zalidiral kakor visokemu gostu v pozdrav krepek petelin, razstavljen v paviljonu najnovejših znanstvenih odkritij. Petelin je poleg Mariane francoški narodni simbol in prezident se je čutil počaščenega po njegovi pozornosti. Ustavil se je in delal svojo pozornost. Pogledal je, kako lep petelin je razstavljen tu! Toda spremil je, ki se je bil v paviljonu pridružil prezidentovemu spremstvu, je brž odgovoril: Oprostite, ekselence, to ni petelin, temveč kura. Na razstavo je prišla zato, ker vidimo na nji učinek znanstvenega poskusa s hormoni.

In spremljevalec je pojasnil prezidentu, da se je učenjakom posrečilo vplivati s preparati sexhormonov na značaj in zunanjost poskusnih živali tako močno, da se lahko izpremeni njihov spol. V paviljonu razstavljeni petelin je bil prvotno lepa kokoš, toda po uporabi hormonskih preparatov je začela kokoš znova rasti in zdaj ima že petelinji rep in greben, obenem je pa postala zelo bojevit petelin. Nasprotno so pa izgubili petlini po uporabi hormonskih preparatov svoje značilne lastnosti in naučili so se skrbeti za piščance.

Še o katastrofi sovjetskega letala

Poročali smo o katastrofi sovjetskega potniškega letala v Rumuniji na progi Moskva—Praga. Letalo je letelo zelo visoko in naenkrat je treslo na tla. Mrtvi so bili vsi potniki, pa tudi vsa posadka. O vzroku katastrofe so krožile najrazličnejše vesti in govorilo se je celo, da gre za vohunstvo. Končno so pa izvedenci dognali, da sta nastali v letalu dve eksploziji. Prva je nastala zaradi, kjer so bile akumulatorske baterije. Vse kaže, da je mehanik med poletom akumulatore popravil in tedaj je nastala prva eksplozija. Teko za njo so pa eksplozirale še posode z bencinom in katastrofa je bila popolna.

Vesti, po katerih naj bi bil italijanski konzul skočil takoj po eksploziji iz letala in da bi ga bili vsi vsega ožganega in razmesarjenega v bližnji ruševini ponesrečenega letala, niso bile točne, kajti vrata letala so bila zaprta. Konzula je najbrž močan zračni pritisk vrzel skozi steno letala s sedežem vred in tako so našli tudi njegove zemске ostanke: kup mesa in kosti je ležalo na sedežu. Ogenj je izpremenil letalo v ruševine. Neposkodovana je ostala samo črna ploščica z rdečimi številkami 3 in 7 z zvezdo v sredini. To je bil najbrž talisman enega izmed potnikov ali članov posadke.

Nosečnost in letni časi

Že pred leti je opozarjal H. Küstner na to, da je pozimi nosečnost krajša nego poleti. To je pa ostro nasprotovalo ugotovitvam drugih strokovnjakov, ki so bodisi zavračali trditve, da bi vplival letni čas na dolgotrajnost ali pa so bili prepričani, da se rodi otrok poleti prej nego pozimi. Resnici sta hotela priti do dna zdravnik Gutmann in Knös. Zato sta opazovala 6000 nosečih žensk in svoje izsledke sta objavila v »Monatsschrift für Geburtshilfe und Gynäkologie«. Obsežno gradivo sta razdelila v tri velike skupine. V prvi so otroci, ki so jih matere nosile 264 do 285 dni, v drugi otroci, rojeni v normalnem času, torej nošeni 284 do 275 dni, v tretji pa nedonošeni otroci, nošeni 274 do 160 dni. Število rojstev sta beležila po mesecih in tako sta dobila potrebne krivulje.

Dočim sta kazali zadnji dve skupini skozi vse leto samo neznatne nepravilnosti, je bilo jasno, da se rode predolgo nošeni otroci večinoma v pomladnih in poletnih mesecih. Ko sta združila vse tri krivulje v eno, se je izkazalo, da se je krivulja poroda poleti nekoliko dvignila. S tem je tudi povedano, zakaj niso bila točna dognanja raznih zdravnikov. Omenjena zdravnik sta dokazala, da se res podaljša dolgotrajnost, če pade njen pretežni del na poletne mesece od marca do septembra. Tako bi bilo rehabilitirano starejši Küstnerjevo opazovanje.

BOJEVITA MOZA

— Moj mož raztrga vse telovnike s s mokrosom.

— To še nič ni. Moj ima pa grdo nava-

do, da strelja skozi žep.

BOJ SE ADVOKATOV

Nevarno je imeti opravke z advokati.

To so strašni ljudje. Moja prijateljica je dala enemu košarico, pa ji je takoj poslal račun za 30 obiskov.

Drva

Ta resnični dogodek se je pripetil o božicu. Novine so z drobnimi črkami v rubriki »Dnevne vesti« zabeležile, kaj se je zgodilo tam in ondi.

Toda jaz sem radoveden človek. Nisem se zadovoljil s suhimimi novinarskimi vrsticami.

Šel sem po naslovu, našel krivca dogodka, se vtihotal v njegovo zaupanje in ga naprosil, naj mi podrobno opiše vso to zgodbo.

Vsa ta zgodba je bila pojasnjena ob vrčku piva.

Citatelj — to je nezaupljivo hitje. Pomisli bo: Cemu neki ta človek tako spretno laže?

Toda jaz ne lažem, dragi citatelj. Takoj lahko pogledam v tvoje jasne udi, ljubi citatelj, in porečem: Ne lažem! Jaz sploh nikoli ne lažem in prizadevam si pisati brez izmišljotin. Po fantaziji se nikakor ne odlikujem. In zato nerad trošim svoje dragocene življenjske soke za izmišljotine. Vem, dragi citatelj, da je življenje mnogo resnejše od literature.

Izvolite torej poslušati zares redko povest:

— Drva, mi je dejal dragi moj sobesednik, — to je predragocena stvar, zlasti kadar smeži ali pritiska mraz. Tedaj ne more najti človek na svetu nič boljše od drv.

Drva lahko podariš tudi za god.

Elizabeti Igjastovni, svoji takti, sem podaril za god svečan drva. Toda Peter Še-

jonič, njen mož, pogumen in vročkrven človek, me je proti koncu večera kresnil s polenom po glavi, da bi ga šmešal!

— To ni devetnajsto leto, da bi lahko podaril drva, je zagodrnjal.

Ne glede na to pa nisem izpremenil svojega mnenja glede drv. Drva so dragocena in sveta stvar.

Če greš tako po ulici mimo plota in te pretresa mraz, tedaj nimate potrkavati po lesenem plotu.

Drva krasit gre pa samo poklicen tat. Zepar je v primeru z njim samo tenka lara.

Tat drv je obupan človek in težko ga boš spravil na pravo pot.

Toda prišli smo tati slučajno.

Drva so bila zložena na dvorišču. In jela so izginjati. Vsek dan so manjkala tri ali štiri polena.

Serjoža Pestrikov iz četrte številke se je najbolj jezil.

— Tu bo treba stražiti, dragi moji, je dejal.

— Drugače tati sploh ne zalotimo. Ljudje so se strinjali z njim. Jeli so stražiti drva. Stražili smo jih po vrsti, toda drva so še vedno izginjala.

Mislilo je mesec dni in prišel me je obiskat moj nečak Miška Vlasov.

— Znano je vam, dragi stric, je dejal, — da sem član društva kemikov in lahko vam preskrbim kot bližnjemu sorodniku po nizki ceni dinamitno patroino. Položite patroino v poleno in čakajte. Mi iz Petrovskega zavoda delamo doma vedno tako in tatovi se tresejo pred nami, da ni v našem domu nobena tatrina. To je izmenitno sredstvo.

— Prinesel jo, — sem dejal nečaku, — še danes jo potokom v poleno.

Nečak mi je prinesel dinamitno patroino.

Izdolbel sem v poleno luknjico in položil vanj patroino. In kar tako mimogrede sem vrzel poleno na skladišnico. Potem sem pa čakal, kaj bo.

Zvečer je zadonel v hiši pok.

Ljudje so se silno prestrašili. Mislili so, vrag ve kaj se je zgodilo, jaz in moj nečak Miška sva pa vedela, kaj pomeni ta pok. Dinamitna patroina je bila eksplozirala na četrti številki v peti Serjože Pestrikova.

Vprito Serjože Pestrikova nisem ničesar omenil, samo pomilovalno sem se ozrl na njegov podoben obraz, na razdejano stanovanje in na kup opeke, ki je ležala tam, kjer je stala prej peč, potem pa še na razbita vrata. In molče sem odšel.

Eno žrtev je pa ta potres le zahteval. Serjožin podnjamnik invalid Gusjev je bil umrl od strahu, opeka ga je bila zadela na glavo.

Serjoža Pestrikov pa stanuje zdaj s svojo posrečeno mamico v razvalinah. Po novem letu pride vna družina pred sodišče zaradi tatvine drv.

Samo še ena sitnost se je izcimila iz tega: Miška Vlasov pripisuje vse lavorike sebi.

Jaz pa porečem pred sodiščem, da lavorike ne pripadajo njemu, ker sem jaz izdolbel poleno in položil vanj patroino. Naj sodišče samo razsodi lavorika.

Zatiranje gosenic v okolici Ljubljane

Gosenice so napravile že veliko škodo, zlasti na zelju

Ljubljana, 4. septembra. Naši kmetje in zelenjadarji so letos spoznali še eno »šibo božjo« — gosenice. V prejšnjih stoletjih so od časa do časa napadale naša polja kobilice, ki so jih prištevale med najhujše šibe božje. Zaradi uničenja pridelkov po kobilicah je pogosto zavladala strašna lakota. Gosenice, ki zadnje čase uničujejo zelenjavo, predvsem zelje, seveda ni so takšna nesreča za ljudi, kakršna je bilo včasih uničevalno delo kobilice. Kobilice so napadale polja pred žetvijo in požrle vse bilke, za njimi so ostala gola tla. Kljub temu je zdaj uničevalno delo gosenic za matrikaterga zelenjadarja prava nesreča. Prizadej kmetije in zelenjadarji se pa tudi ne morejo tolažiti s tem, če v starih časih so delale kobilice še mnogo večjo škodo kakor zdaj gosenice. In pomisliti moramo, da so se pojavile gosenice v nekaterih krajih, ki so bili zelo prizadeti že po toči.

Naše Trnovo in velik del Barja Živita predvsem od zelenjadarstva. Sloves trnovekega zelja pa sega tudi daleč v svet. Trnovski zeljarji izvažajo vsako leto mnogo kislega zelja (letos ga seveda ne bodo) in v Trnovem je nekaj večjih zeljarskih obratov. Lahko si torej mislite, s kakšno skrbjo so začeli naši zelenjadarji opazovati, kako gosenice uničujejo zelje. Gosenice so se pojavile že pred tedni. Nekateri zelenjadarji so upali, da bo golazen izginila s spremembo vremena, toda gosenice so se zadnje čase še posebej razmnožile. Zelenjadarji trde, da ne pomnijo, da bi bilo že kdaj toliko gosenic pri nas. Pravijo, da se zdi, kakor bi lezle iz zemlje. Če jih skušajo odpraviti — posebnih sredstev za uničevanje gosenic nihče ne pozna — je vse delo zaman. Komaj jih odstranijo z zelenjave, jo gosenice vprav pokrijejo in zdi se kakor da lezejo iz zemlje.

Mnogi zelenjadarji, zlasti ženska so v začetku prebili po ves dan na vrtovih ter se ukvarjali z gosenicami. Nekateri so si natakili rokavice, da jim ni bilo treba z golimi rokami obrabiti ostudne golazni. Gosenice so pobirali v posode, naker so jih sežigali. Nekateri so ji pa uničevali nekoliko bolj pri miru: mandrali so po njih. Ta ali oni je mislil, da bi mu v boju z gosenicami lahko pomagala perutnina. Toda kokoši niso hotele zobati kosmatih, zelenih gosenic, razen tega so pa zelenjadarji tudi kmalu zvedeli, da so gosenice strupene in da ja v nekaterih krajih že poginila perutnina, ki se je preveč mastila z njimi.

Kmalu so zelenjadarji tudi sprevideali, da je ves boj proti gosenicam brez uspeha. Če so uničevali golazen ali ne, čedalje več je je bilo povsod. Neka zelenjadarica je bila na vrtu samo dobre četrt ure in je bila že vprav pokrita z gosenicami. Gosenic ni mnogo samo po vrtovih, temveč silijo tudi v hiše. Ljudje si ne upajo več odpirati oken, ker golazen leze po stenah in stropu, pa tudi po posteljah. Če jih takoj ne opazijo in ne odstranijo, jih pozneje težko odtrgajo od sten, ker se zabubijo.

Poseben strah imajo pred gosenicami gospodinjke, ker se boje, da bi golazen ne prišla med jaj. Meščanke pogosto prinesejo v kuhinjo gosenice z zelenjavo, bodisi s trga ali z domačega vrta. Mnoge gospodinjke tudi več ne upajo kupovati zelja v strahu pred gosenicami, in sicer ne zeljnatih glav, pa tudi ne novega kislega zelja, ker se boje, da zeljarji niso bili dovolj pazljivi pri čiščenju. Vendar je takšen strah neupravičen in gospodinjke lahko zaupajo našim zeljarjem. Druga stvar je, če bodo gospodinjke mogle letos kupovati tako pogosto zelje, kakor prejšnja leta, ker bo mnogo dražje. Zdaj je novo zelje po 5 din kg in najbrž ne bo cenejše tudi pozneje, ko bo že pospravljeno z vrtov. Vse zavisi od tega, ali se to gola-

zen še razmnoževala ali pa bo izginila.

Gosenice so napravile že dolejšo veliko škodo in zelje si marsikje ne bo moglo opomoči, čeprav ga gosenice ne bodo več požrle. Pomisliti moramo, da so gosenice napadle zelje v vseh krajih, kjer ga sicer pridelamo največ. Kmetje ga ne bodo pridelali niti za esbe dovolj. Na Barju so pridelali vsako leto izredno lepo zelje, ker je barjanska zemlja za zelje posebno dobra, letos pa ga ne bodo imeli dovolj niti za domačo porabo.

Gosenice pa ne uničujejo samo zelja, temveč tudi nekatere druge vrste pozne zelenjave. Vendar delajo največjo škodo na kapusnicah, zelju in ohrovtu.

Ljudje se boje, da bi tudi prihodnje leto mnogo gosenic, češ letos se bodo tako razmnožile, da jih bo prihodnje leto še več. Mislimo pa, da se jim ni treba bati, saj se gosenice razpasejo — kakor vse kaže — le, če so zato danj posebni vremenski, odnosno podnebni pogoji. Le redko se zgodi, da bi se golazen razpasla zaporedno več let.

France in staro železje

Ljubljana, 4. septembra. France Bakše, ki ima za seboj že burno in pestro življenje je sklenil, na vsak način zaslužiti nekaj denarja, čeprav je brezposeln. Tak sklep je storil že večkrat in je res tudi zaslužil, čeprav je navadno moral potem v zapor. Oni večer se je klátil po Ljubljanskem polju in precjaj pozno ponoči je pri tovarni Saturnus preskočil plot ter zmetal na drugo stran za okrog 600 din starega železa. Železne plošče je odnesel pod bližnji kozolec, potem je pa mahnil proti Vodmatu in se zglasil pri nekem železninarju. Dasiravno je bilo že pozno zvečer, je poiskal trgovca in mu povedal, da ima blago sicer na razpolago, nima pa vozika, da bi ga pripeljal na dvorišče. Trgovec je bil takoj pripravljen ustreči Franceu in mu je posodil celo konja ter hlapca, da sta naložila železo pod kozolec ter ga spravila v njegovo skladišče. Za blago je prejel France celih 120 din, naker se je hitro zasukal in odhitel v mesto, kjer je zavlil v gostilno, da bi poiskal svoje prijatelje.

V gostilni je poslal s Francetovim prihodom živahno, saj France ni umazan in je rad dal za pijačo. Pili so do policijske ure in še naslednji dan dopoldne, dokler ni bil France suh. Precej kmužljavskega je našel stražnik in ga povabil zaradi starih grehov na policijo. Ker se pa France starih grehov ni več spominjal, je kar brez obotavljanja priznal novega. Saj vem, zakaj ste me poklicali, je dejal, ali priložnost je bila takšna, da se skušnjava nisem mogel upreti. Naenkrat sem bil onstran plota, pograbil sem plošče z obema rokama in že jih je bilo nekaj zunaj. Ker je bilo tudi vse poskrbljeno za prevoz, je šlo, kakor po maslu...

Na policiji so Francea z veseljem poslušali, saj se le redko pripeti, da bi bil arretirane tako pošten, da bi odkrito vse priznal! Sum je pa naenkrat padel tudi na trgovca, kajti na policiji so trdili, da je moral vedeti za Francetove grehe, pa je vendar jemal od njega staro železo. Vprašan, kaj meni o tem, je trgovec sploh pozabil, da je od Francea kdaj kupil staro železo in je trdil, da ga sploh ne pozna. Ko sta si pa pogledala v oči se je zdelo Francetu to za malo, češ: Pojdite no, pojdite, prinašal sem že železo nabrano poštenim potom, izposojeno in ukradeno...

Svar bi se bila morda res zasukala nekoliko drugače in bi bilo ostalo pri trgovčevi trditvi, da se niso na policiji spomnili naenkrat še na hlapca, ki je vozil ukradeno

železo. Predno ga je mogel gospodar opozoriti, so imeli že tudi njega in je Janez odkrito priznal, da sta s Francetom naložila nekam sumljivo železo pod kozolec na Ljubljanskem polju. Trgovčev odgovor tako ni bil drl in je slednji Francea tudi opozoril, s čimer čela je bil slednji potolačen, češ: Saj vendar ne gre, da bi ljudje svojih klijentov ne poznali... In je odšel v zapor srečen, kakor da ja storil dobro delo.

Iz Maribora

Spomenik na Kralja Petra trg! Po dolgem zavlačevanju se je mestna občina vendar odločila urediti Kralja Petra trg, ki je po legi eden najlepših trgov v Mariboru. Urejevalna dela se bližajo koncu. Sredi trga bo velika elipsa z grediščami. Toda trg bo kljub temu prazen. Že njegova lega kliče po spomeniku. Imamo toliko zaslužnih moč pa tudi že več fondov ter bi zato ne bilo odveč, če bi na Kralja Petra trgu postavili lep spomenik, ki bi povzradil lepoto celega mestnega dela. Merodajni čimiteji na delo!

Pravoslavna parohija v Mariboru obvešča svoje vernike, da bo v ponedeljek, dne 6. t. m., to je na rojstni dan Nj. Vel. kralja

Petra II. v večerki kapelj ob 9.30 uri liturgija, nato pa okoli 10.30 zahvalna slova božja.

Vprašanje mestne tržnice. Vasko vedje mesto se lahko ponosa z lepo urejeno tržnico, le Maribor kljub premočnim obilicam ne more priti do tržnice. Razmišljanje o novem stavu za trg otroke in docela nerazumljivo, zakaj naša mestna občina od časa do časa zopet sprosti vprašanje na človek red. Naše gospodinjke so se že velikrat razvsesile ob misli na lepo urejeno tržnišče mestno tržnico, ki so jo mislile obiskati obiskati. Baje je že izbran prostor za tržnico in napravljeni so tudi še načrti, zato vprašamo v imenu mariborskih gospodinjstev mestno občino, zakaj ne prične s graditvijo tržnice in prosimo za pojasnilo, kdaj se bo to zgodilo.

Nova smučarska pot na Pohorju. Zna no je, da je postalo Pohorje v zadnjih letih raj zimkega sporta. Pripravno je celo za velike zimskosportne prireditve. Obstoja je le ena ovira, pomanjkanje primer nih odvozov za smučarje. S tem vprašanjem so se čisto bavile naše sportne organizacije. Končno je smagala zasebna iniciativa. Podjetni sportnik veleindustrija-lee g. inž. Lenarčič je napravil načrt za novo smučarsko traso, ki bo vodila z Jezerskega vrha na Jospdol. Proga bo 15 do

30 metrov široka in razdaljnega skleno sportna pot v dolžini 6 km. Lenarčič sam nadzira delo na tej trasi in je pravi tudi vse stroške. Dostoj se urediti da tratišče te poti. Seveda bo ta nova pridobitev na Pohorju mnogo koristila še večjemu razmahu našega tujkega prometa.

Asfaltiranje državne ceste št. 113. Maribor zelo lepo napreduje. Dostoj se asfaltirati še lep del ceste od državne meje v dolžini dveh kilometrov. Spodnji del ceste je urejen skoraj že do Kolpakov, tako da bodo cestna dela do pome jeseni že dokončana.

Študentski vampir še ne miruje. Nedavno so se študenti oddahnili misleč, da so orožniki v osebi Ivana C. aretirali pravega vampirja, ki napada nedolžne deklice in onečakča žene. Toda C. je dokazal alibi. Včeraj je nemanec okoli 23. ure bilu dravske brvi pod Korordno cesto napadel 21-letno tkalko Leopoldino P. hoteč ji storiti silo. Ker se vampirju to ni posrečilo, je svojo žrtev s kamenjem in bičkovko pobil na tla ter jo onesvestil. Mladenko so rešili ljudje, ki so stikali njene krike na pomoč.

Kupujte domače blago!

Klišeeje
ENO-IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Sv. Petra nasip 23

Novost za Ljubljano!

Konec septembra otvorimo novo modno manufakturno trgovino

LONČAR — RAŠKA — STARE

LJUBLJANA, Franciškanska ulica

POČAKAJTE Z NAKUPOM, DA SE SAMI PREPRIČATE!

Industrija platnenih izdelkov d. d.

Jarše pošta Domžale

izdeluje

vse vrste platna za krojače, platno za ležalne stole, prevlake za preproge, gradl za zavese in žimnice, belo lane-no platno, namizno perilo, brisače in brisalke, impregnirano platno za plahte, platno za vreče in slamnjače, cvilhe, modno blago za letne obleke za dame in gospode, gasilske cevi ter vse druge v stroko spadajoče proizvode

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1, davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

Za šolarje

obleke, perilo, Hubertus, plašča itd. Dober nakup.

PRESEK

Sv. Petra cesta 14.

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zavese, perila, monogramov, gumbov. Veli-ka zaloga perla Po 6.75 Din Multianac. Gospodarska 12. 1

VRTNE OGRAJE

razne oblike, hitra dotava. Fasade trepežne, specielno proti vlazi od zunaj. Vsa stavbna dela ceno in solidno izvrši Stavbno podjetje Rudolf Terčelj, Ljubljana pri novi cerkvi, Šiška. 2041

BUFFET

S. J. Jeraj, Ljubljana, Sv. Petra c. 38 toči prvovrstna vina ter garantirano pristno žganje čez ulico po sledečih konkurenčnih cenah:
Namizno belo 17 din
Srbsko Prokupac 17 din
Cviček 19 din
Rizling 19 din
Silvancee 112 din
Jabolčnik 14 din
Zganje:
Tropinovec 122 din
Slivovka 124 din
Brinjevec 182 din
Poizkneite! Tudi vi boste zadovoljni! 2066

KLIŠEJE

ENO-IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Sv. Petra nasip 23

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

ENOSOBNO STANOVANJE svent, s kabinetom, kuhinje in oritkline išče mirna stranka brez otrok za oktober. Siguren plačnik. Ponudbe na upr. »Slov. Narodac pod »Cisto in snažno« 1988

UPOKOJENEC

išče solšno dvosobno stanovanje. Ponudbe na upravo »Slov. Narodac pod »Vesten plačnik« 2092

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

VZGOJITELJICA z znanjem nemškega, francoskega jezika, kakor tudi glasevira, išče mesto. Naslov v upravi lista. 2099

FRIZERSKO VAJENKO sprejme frizerski salon »Rakar« Prešernova ul. 7. 2096

15LETEN FANT se želi učiti mehanike ali slične obrti. Očepek Franc, Hrašnik, št. 3. 2035

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

TEČAJI NEMŠČINE

v Delavski zbornici. Večerni za odrasle, dnevni za mladino. IV. stopnišče, pritišče, levo. (Iz Copove ulice, pred kavarno). 2055

STROJEPIŠNI POUK

Večerni tečaj za začetnike in izvežbance. Pisanje dnevno od 6 do 8 ure zvečer. — Učna ura 2 Din. Christofor učni zavod. Domobranska cesta 15. 1325

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

SVEŽE BRESKVE

I-a. 50 kg 160 din. Zive piščan-ke kg 12 din v zabojih 20 kg netto franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 2059

VIJOLINE

za šolo kupujte pri strokovnjaku. Dorjath Jakob, Stari trg 15. 2056

SINGER

šivalni stroj prodam za 500 din. Gradaska 8. 2100

ZOFA

za spanje s predalom (ladelo) poceni naprodaj. Naslov vpra vi »Narodac« 2095

KAPITAL

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

KATERA DAMA posedoi 38letnemu uradniku Din 1000.- proti sigurni vrtilvi, ev. jamstvo. Ponudbe na upravo »Slov. Narodac pod »Dobrobr« 2060

GLASBA

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE in gramofone bivše trvdke A. Rasberger, dobite po razprodajnih cenah. Dalmatinova ul. 10, Pečnik. 2044

Orient Karpet — Zipkin

Ljubljana, Beethovnova ul. 14/II. — Telefon 33-27

Oglejte si razstavo v paviljonu F 119-123. Perzijske in turške preproge se dobijo po izredno niski ceni.

Halo! V KAVARNI »CENTRAL«

zopet dnevni koncert priljubljene damske kapele. Potrebni ste razvedrila, zato pridite vsi, da ob zvokih godbe in petja pozabite na vse skrbi. Za čas velicejma odprto vso noč!

Otroški vozički, dvokolesa, šivarski in najnovjših motorji, otroški modelni trikotniki pogostilji

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO! „TRIBUNA“ F. BATJEI LJUBLJANA, Karlovačka cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

Makulturni papir

preda

uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knežjeva ulica št. 5

Modroce poceni in solidno izdeluje

otomane **IVAN HABIČ**

divane tapetnik

LJUBLJANA, Poljanska c. 17

SPREJEMA POPRAVILA

Na drobno! Na debelo!

Najceneje in najbolje kupite vse prvovrstne

vrvarske lastne izdelke

metvoz, žimo, volno, afrik, kapok, gradl za žimnice, nepremočljive konjske plahte, gasilske cevi i. t. d.

samo pri

Prvi Kranjski vrvarni in trgovini s konopnino

Ivan N. Adamič

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 31. Telefon 2441.

MARIBOR, Vetrinjska ulica št. 20. Telefon 2454.

CELJE, Kralja Petra cesta št. 33.

OTVORITEV MODERNEGA

KEGLJIŠČA

v gostilni pri Perlecu »PRI JERJOL« v Prešernovi ulici, poleg glavne pošte, bo v NEDELJO — Kegljači vabljeni!

Jesenice in tujski promet

Jesenice same niso prikladne za razvoj turizma, pač pa njihov okoliš

Jesenice, 4. septembra
V zadnjih letih so v visokih sezonah tudi na Jesenicah prihajali letoviščarji, ki so se del časa mudili pri svojih sorodnikih, deloma pa so stanovali v hotelih, ker v bližnjih letoviških niso našli prostora. V dnevni urah so prirejali izlete v Vintgar, na

Bled, v letovišče Zgornje savske doline ali pa na Jeseniške planine, odkoder so se v večernih urah prav zadovoljni vračali nazaj na Jesenice. Jesenice same niso primerne za letovišče, ker je prahu, dima in ropota tu več kot preveč. Bližnja okolica Jesenic in njih prelepo planinsko zaledje ter tudi dobre železniške zveze na vse

strani, vse to pa Jesenicam daje dobre pogoje za razvoj turizma.

Jesenice so izhodišče za izlete na Karavanke, predvsem na Golico, Roško, Kočno ter na idilično predgorje s skritimi dolinami, bistrimi studenci in poti na Dole, Jelenkamen, Črni vrh, Španov vrh, Pusti rovt, Markeljova planina, Martinčev rovt, Dovške rovti itd. Na drugi strani so možni prijetni izleti na Poljane, Spodnji graben, Dobrovo, Vintgar, Bled in Gorje.

Za nastanitev letoviščarjev je na Jesenicah, pri Sv. Križu ter v višje ležečih planinskih domovih in smučarskih zavetiščih že precej dobro poskrbljeno. Na Jesenicah je več udobno opremljenih hotelov, pri Sv. Križu je bilo v zadnjem času zgrajeno več vil in pensionov, na Golici sta dva planinska domova, gradnja tretjega pa se pripravlja na Rožal, Pustem rovtu in na Črnem vrhu pa so smučarska zavetišča, ki nudijo poletni letoviščarjem dobro streho in ceneno prehrano.

Da se v bodoče privabi čim več letoviščarjev v okolje Jesenic, je v prvi vrsti potrebna smotrna propaganda. Zelo potrebna je pred kolodvorom na Jesenicah namestitve velike orientacijske deske, treba bo zgraditi javna stranišča, namestiti klopi v parkih in šetališčih, urediti razne sportne naprave, na cestnih križiščih pa dobro označiti smeri cest kot Dobrovo-Vintgar-Bled-Bohinj ali pa Mojstrana, Kranjska gora-Rateče Planica itd. Predvsem pa bo treba popraviti pota za Savo proti Zvagnu na eni strani na drugi strani pa za goro Mirco na Črni vrh in Pusti rovt ter na tretji strani na Golico in Raško.

Zelo potrebno bi bilo na Jesenicah tudi smotrno delo Tujsko-prometnega društva, ki bi vzelo propagando v svoje roke, bi dajalo inicijativo za resna olepševalna dela in za asanacijo planinskih vasi. Vodstvo društva naj bi bilo v stalin stih z občino, tujsko prometnimi planinskimi in sportnimi društvi glede popravil potov in ureditve sportnih naprav, markacij itd.

Križi in težave z nekaterimi naročniki

V vednost tistim, ki jim uprava lista čisto ne more ustreči — po njihovi krivdi

Ljubljana, 4. septembra
Zjutraj prihajajo kupi dopisnic. Večinoma so iz krajev izven Ljubljane in nam pripovedujejo najrazličnejše želje naših starih in novih naročnikov. Ljubljanski naročniki svoje želje seveda raje izražajo osebno in prihajajo sami v upravo, da nam sporoče, če niso prejšnjega dne prejeli lista v redu, če žele, da jim ga dostavimo pod ohranilo pred stanovanjskimi vrati, ker si ga sicer neznani prijatelji našega lista mimogrede rad prisvojijo ali pa morda, da jim ga raznašalec vrže skozi priprto okno v jedilno shrambo ali kuhinjo. Včasih nam naročniki in hkrati lastniki hudih psov, ki se jih naši najmanjši, skoraj neboljani raznašaleci seveda boje, prihajajo z zatrdilom, da njihovi psi niso zverine in da so lahko raznašalec zastran njihovih zob brez skrbi, ker imajo pse pri hiši samo za neželjene goste. Kako taki psi razlikujejo skromno oblečena, prezebljena raznašalec od nadležnega herca ali vsiljivega potepuha, nam ni se nihče povedal. In če se popoldne spet ponovi prizor, da se otrok ne upa na vrt in dovoli list v nabiralnik na vratih vrtno ograje namestu v hišo ali vilo, se naročniki kaj radi razjeze in zagroze z odpovedjo lista, ne mislijo pa na ubogega otroka, ki je še majhen in plašljiv in ki z raznašanjem lista prisluži svoji morda bolni materi nekaj kovačev na teden. Nekateri naročniki nam prav, če raznašalec pozvoní, ko prinese »Slovenski Narod«, spet drugi zahtevajo, da mora zvoniti, in tretji, da mora dvakrat ali trikrat zaporedoma v kratkih presledkih pozvoniti, ker je tako vedno, da ni pred vrati berač. Prav tako pogosto so želja o hrupnem in tihem zvonjenju, kadar so v hiši bolniki.

Vse take zahteve si uprava našega lista zabeleži in jih opoldne sporoča raznašalcem. Če upoštevamo, da mora raznašalec v pičli uri dostaviti list v 100 ali 150 stanovanj in hkrati upoštevati vse te želje, si lahko mislimo, kako težko in naporno je njegovo delo.

Dopoldne, ko nam Ljubljanci osebno ali telefonično sporočajo svoje želje, mora uprava pregledati tudi vse to pošto in ustreči vsem željam, če je mogoče.

Neka naročnica iz Maribora nam sporoča, da odhaja za dva tedna na dopust v Mengeš, in zahteva, naj ji lista med njenim dopustom ne pošiljamo v Maribor. Dopisnica je pisana na stroju, manjka pa podpis. Čeprav bi rada, ji uprava seveda ne more ustreči, temveč njeno dopisnico shrani in čaka. Dva tedna pozneje, ko ee je naročnica spet vrnila iz Mengeša v Maribor, nam piše ogorčeno pismo, zakaj, da njene želje nismo upoštevali in ji kljub začasnemu odpovedi list še vedno dostavljali v Maribor. Obenem seveda pripominja, da te polmesnečne naročnice nikakor ni volja poravnati, češ, da je naša krivda, če nismo upoštevali njene želje. Ker ji dopisnica to pot podpisana, ji uprava seveda vlnudno odgovori in ji prilži njeno prvo dopisnico brez podpisa. Takšni primeri so zelo pogosti in povzročajo obilo neprijetnosti samim naročnikom in prav tako seveda tudi nam, ker naročnikom ne moremo ustreči.

Drugi primer: naročnik iz bosanske krajine nam sporoča, da za naročnino nima denarja in naj mu ga nikar ne uveljavimo. Za jamstvo nam nudi prašiča, ki ga pitajo in ga bodo v doglednem času zaklali, prodali in nam poslali denar. Za naročnino treh ali štirih mesecev, dokler se prašič zadosti ne zredi in ne pride pod nož, je gotovo zadostno jamstvo, toda kako naj mi pridemo do tega prašiča v bosenski krajini, da si zavaruemo svojo terjatev? Ostane nam samo zaupanje, ki je v večini primerov upravičeno in donlačno. Večkrat pa seveda tudi leto dni dolgo zaman čakamo na prašičovo smrt. V enem samem primeru bi to vprašanje ne bilo težavno, ker našim naročnikom pač radi ustrezimo, težko pa je, če pomislimo, da je naših naročnikov na tisoče in da ima svoje težave vsak zase, mi pa za vsa. Ta je kupil gnoj, drugi umetna gnojila, tret-

ji semena, četrti krompir, peti sadiko, šest modro galico, sedmi ima bolezen v hiši in mi moramo potrpežljivo čakati, da pognojeno polje rodi sadove, da se pokaže uspeh umetnih gnojil, da iz semen zraste bukev, da krompir dosori in najde kupca, da cepilne jablane obrode jabolka, da v vinogradih okrodi grozdje in da bolezen v hiši mine. Vsa sreča, da so naši ljudje slej ko prej pošteni in svoje dolge navadno poplačajo, čeprav je nekaj sto naročnikov, s katerimi imamo križe in težave, ker pri njih ne zaležejo ne odjube, ne opominj.

Pogosto se dogajajo primeri, da se naša naročnica poroče. Mesece dolgo po poroki nam pošilja naročnino pod svojim novim priimkom, ki nam seveda ni znan. V upravi morajo takšne položnice hraniti, dokler dotične naročnice za zaostali del, ki se je pojavil na kartoteki z njenim dotičnim priimkom, ne terjamo. Sele tedaj se ogorčeno oglašajo, češ, da so vse pošte plačale in se podpišejo s svojim novim priimkom. Nesporazum je seveda takoj pojasnjen, naslov na kartoteki in na listu popravljen, vendar pa je krivice v vseh takih primerih vedno samo uprava, ki bi morala vedeti za vse srčne in tudi drugačne zasebne zadeve nekaterih naročnikov.

Se nekaj primerov: Mnogi naši naročniki zahtevajo, naj jim pošiljamo list ob sobotah drugim kakor navadno. Kdo bi mogel voditi to evidenco, ko je takšnih primerov sto in več, tako da bi nam bil potreben cel dan napornega dela, da samo naslove takih naročnikov za en sam dan v tednu popravimo in izpremenimo. V tiskarni nagajajo stroji. »Slovenski Narod« praden ga dobe naročniki v roke, potuje skozi osem strojev, ki niso baš enostavni. En stroj se pokvari, in treba ga je pol ure popravljati. List izide z majhno zamudo, a vendar je v upravi že stokrat

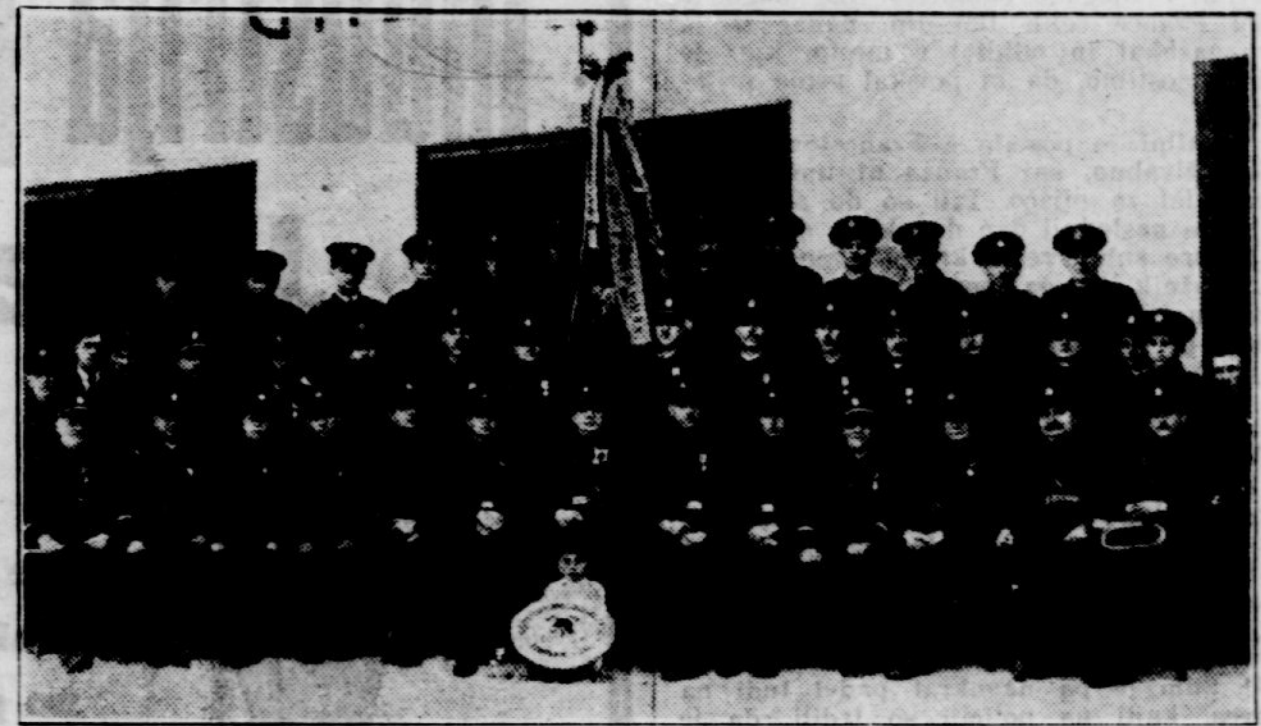
zapel telefon in uradnik je zaradi zamude prešel isto pritožbo in grozil. Nihče ne razume: zamuda zaradi cenzure, pokvarjen stroj, raznašalec je nenadoma oblohel in ga nadomešča drugi, ki še ne pozna naročnikov in mora počasi in z vso pozornostjo raznašati list. Nihče ne razume, da niti tiskarna ni tako popolna, da bi bil vsak kvar izključen, nihče ne sprejeti opravila uprave. Z enako točnostjo, kakor vsako leto mesec zajezdi nebo, zahtevajo naročniki, da se jim dostavljajo listi. Križi in težave, a vendar nikoli nikomur očitek!

Kadar todo naši naročniki nejevoljni, naj upoštevajo vsaj največje ovire, ki se pri dostavljanju pojavljajo proti naši volji: pokvarjen stroj, cenzura, bolezen raznašalca in zlasti to, da niti uprave časopisov zaradi drugih ne morejo biti popolne, ker so želje naročnikov včasih res neizpolnjlve.

In ne pozabite nasvetov, ki jih lahko črpate iz tega članka, poleg tega pa prav tako ne pozabite, da morate vedno sami biti najbolj točni, ako točnost zahtevate tudi od nas. Ko odhajate na počitnice, ne javite nam samo novega naslova, temveč tudi starega, ker vas bomo samo tako lahko zadovoljili. In kadar imate kako pritožbo, presodite vse okoliščine, ker sicer kaj pogosto lahko škodujete tistim revežem, ki jim je edini kruh raznašanje listov. Mi se zavedamo prav dobro, da niti raznašalec pogosto ne opravi svoje službe tako, kakor bi morali, upoštevati pa moramo tudi to, da so med njimi pohabljeni, gluho-mi, betežni in takšni, ki spričo svoje šibke telesne moči nobenega drugega zaslužka ne morejo najti. V obrambo teh smo napisali te vrstice, poleg tega pa tudi v pojasnilo tistim naročnikom, ki bi jim radi ustregli, a jim pogosto ne moremo zaradi — njih samih!

50 letnica trboveljskih gasilcev

Kratka zgodovina gasilske organizacije v Trbovljah ob proslavi njenega zlatega jubileja

Trbovlje, 4. septembra.

Letos je minilo 50 let, odkar je bilo v Trbovljah ustanovljeno gasilsko društvo. Se živi nekaj že osivelih gasilskih veterarov v naši dolini, ki so takrat kot mladi fantje pristopili in pomagali ustanavljati gasilsko organizacijo, ki je pozneje postala močna pobornica v borbi za narodne pravice našega ljudstva. V tistih časih se je po trboveljski dolini še močno šopirila, našemu narodu nasproten duh, ki se je skušal vgnezditi v sleherno narodno društvo, ki si jih je prebujajoči se naš narod ustanavljal v obrambi pred prodirajočim nemštvom. Tako se je spet začela moralo slovensko članstvo v mladi trboveljski gasilski organizaciji ukloniti pritisku od zgoraj in sprejeti usiljeno mu tujo komando. Toda odločnost in prebujena narodna zavest naših fantov je že čez nekaj let doslegla, da je bila uvedena v mlado gasilsko četo slovenska komanda. Posebne zasluge v tem pogledu so imeh takratni naši narodni možje, med njimi ustanovitelji društva g. Kramer, oče g. ministra n. r. Alberta Kramerja, ki je pozneje sam pristopil k društvu ter na njegovi izpopolnitvi in napredku sam z veliko vnamo sodeloval, zlasti pa med članstvom širil narodno zavest, ki je prav takrat jela poganjati med našim ljudstvom globoke korenine.

Toda kdor bi mislil, da se je v naslednjih

letih pred vojno naše gasilstvo moglo razvijati brez ovir in težkoč, bi se motil. Naravno, da so takratni oblastniki skrbno motrili prebujajoče se narodno gibanje, ki je zajelo tudi naše gasilstvo. Nič čudnega, če so voditeljem zagrozili in tudi sicer slovenskim članom delali težkoče. Toda naši fantje so ostali trdni, značajni in pogumni. Kot člani humane organizacije, katere poglavitni cilj je bil in je, da se pomaga bližnjemu v nevarnosti in nesreči, so izpolnjevali svoje dolžnosti vedno zvesto in poštovovalno, nihče pa jim razen tega ni mogel prepovedati, da ne bi pri tej vzvišeni nalogi gojili v društvu tudi narodno bratstvo med slovenskim članstvom. In tako je odpor proti tujemu vplivu v društvu vedno bolj naraščal, dokler ni bil končno docela izločen in s tem je postalo naše trboveljsko gasilsko društvo popolnoma slovensko in narodno.

To je bilo seveda mnogo let pred svetovno vojno, ki je kakor povsod tudi v trboveljske gasilske vrste zasedala velike vrzeli in težko žalost. Večina članstva je padla na raznih frontah, le malo se jih je vrnilo v svobodno domovino. Oni pa, ki so se vrnilo, so takoj znova šli na delo in ko je prvič v svobodni državi zadonel trboveljski gasilski rog, se je zbrala okrog svojih preizkušenih starih gasilskih borcev lepa četa mladih junakov, ki so se iz-

javili pripravljene započeti ob začetku vojne prekinjeno delo v pomlajni naši gasilski organizaciji.

Takrat je stopil na čelo gasilske organizacije sedanjí četni in župni načelnik g. Guček Franc, moč velike energije, žilave delavnosti in vztrajnosti. Tedaj se je pričelo delo v organizaciji šele naštano razvijati. Organizirane so bile leto za letom večje in manjše prireditve, ki so vrgle v gasilsko blagajno mnoge tisočake, s katerimi je bilo mogoče vodstvu nabaviti vse potrebne moderne gasilske potrebščine, predvsem nove motorke in drugo orodje in opremo. Danes je trboveljska gasilska četa ena najbolje opremljenih in tehnično najbolj usposobljenih gasilskih čet širom naše domovine. To pričajo strumni nastopi moštva, pa tudi strokovna izvežbanost poveljnikov posameznih oddelkov, čemur je vodstvo posvečalo vseskozi največjo pozornost.

Za redki jubilej, ki ga proslavi jutri trboveljska gasilska četa, se naši gasilci pridno pripravljajo. Četa se pripravila na sprejem velike množice gasilskih tovarišev, ki prihitijo v Trbovlje ta dan, da stisnejo svojim tovarišem v črnem revirju bratsko roko ter jim čestitajo k vztrajnosti za vzvišene gasilske ideale, zlasti pa onim osivelim tovarišem, ki so stali v onih usodnih letih narodnega preporoda kot granitni stebri na braniku naše domovine. Tem redkim osivelim borcem velja tudi naš pravi pozdrav in čestitke, da so doživeli to veliko slavo — 50 letni jubilej trboveljske gasilske čete.

Trboveljski gasilski četni, ki bo v nedeljo proslavila z otvoritvijo nove orodjarne svoj zlati delovni jubilej, naše čestitke z željo, da bi dosegla še mnogo uspehov v delu za pomoč bližnjemu.

Radioprogram

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobiti v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »NAŠ VAL«. Mesečna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5.

Nedelja, 4. septembra

8: Vesel nedeljski pozdrav! Duet harmonik (brat in sestra Rupnik), vmes plošče. — 9: Cas, vreme, poročila, spored. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (prior Valerjan Učak). — 10: Chopinove melodije (plošče). — 10.30: Trboveljski pevski jazzkvartet. — 11.30: Otroška ura: Trije godci. — 12: Koncert radijskega orkestra. — 13: Cas, vreme, spored, obvestila. — 13.15: Kar želite, to dobiti (plošče po željah). — 15.30—16.45: Prenos odkritja spomenika Vt. kralju Aleksandru I. Zed. z Raksa. — 17: Kmet. ura: Vzgojne in kužne bolezni domačih živali (g. dr. L. Hribar). — 17.30: Oktet litijskih fantov. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Slovenska ura: Brnca in Brnčani na Koroskem (predavanje g. Julija Čuček in plošče). — 20.30: Slovenske narodne pesmi s spremljevanjem radijskega orkestra. Sodelujejo: gđni Poldka Zupanova, Vida Rudolova, g. Svetozar Banovec, Roman Petrovič. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Rezervirano za prenos z valsejma. — Konec ob 23.

Ponedeljek, 6. septembra

12: Pevski kvartet »Fante na vasic. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Skladbe Franca Suppea in Donizettija (plošče). — 14: Vreme, borza. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Zanimivosti. — 20.10: Boj za novo žolo in kulturni napredek (g. prof. Etbin Boje). — 20.30: Prenos koncerta Podmladka Rdečega križa v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. iz bežigradske osnovne šole. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Sedaj pa na ples (plošče). — Konec ob 23. uri.

Torek, 7. septembra

12: Sornov šramel kvartet. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14: Vreme, borza. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: 10 minut zabave. — 20: Zvoki iz Rusije (plošče). — 20.10: Iz življenja poljskega delavca (g. Rudolf Smersu). — 20.30: Pihalni trio za flavto (g. F. Bernard), klarinet (g. F. Urbanc) in fagot (g. Loparnik). — 21.15: Wagner: Rienzi, uvertura (plošča). — 21.30: Radijski orkester. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radijski orkester. — Konec ob 23. uri.

V KINU

— Gospod, ne vem, kaj vas je napolito k temu, da ste me v temi požgalkali po vratu? — Oprostite, prosim, če bi bile gorele luči, bi si tega ne bil dovolil.

ZA DAME

JE KOMPLETNA KOLEKCIJA NOVIH MODELOV ZA JESEN IN ZIMO V VSEH VELIKOSTIH ZE PRIPRAVLJENA. OGLEDJE SI JIH PRED NAKUPOM, KOT MNOGO DRUGIH BOSTE TUDI VI ZADOVOLJNI V KONFEKCIJI.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

— Prost?... Da...

— Potem vas pa ne izpustim. Pridite pome čez eno uro. Obedovat pojdeva v Road Foché.

Road Foché je glavna žila kitajskega okraja v Foreign Settlementu. Tam, namreč v njegovih restavracijah, slaščičarnah in čajarnah, je pomešana pitoreskna množica — domači bogataši z evropskim življenjem: finančni magnati, obogateli po špekulacijah z rižem ali na tečaju dolarja, kitajski debeluhi, vozeči se v svojih grobnih avtomobilih kričehih barv, Singsong girls, namazane in strelejajoče z očmi kakor s pahljačami in robci, znani agitatorji, ki imajo več zločinov na vesti kakor las na glavi, ki pa uživajo zaščito te ali one velesile, kateri se bodo mogli v ugodnem trenutku za usluge oddolžiti, velike dame svetske družbe, čijih kočijive zgodbe so napolnile kroniko »Sto šanghajskih skrivnosti«, delo dokumentarno prav tako kekor prepovedano, na prodaj samo skrivaj, šefi trgovin, oderuhi, posojajoči denar na plače ali dobilke v

igralnicah, visoki dostojanstveniki raznih konzulatov, bogati industrijci, bankirji, itd. itd.

Opoldne sta izstopila naša znanca iz kitajskega vozička pred Singom. uživajočim velik sloves. De Mervent je komaj iztrgal Brancelina iz rok kuhinje, ki so bili zavohali v njem novega gosta in so mu hoteli poštno zaračunati vožnjo. De Mervent jim je pa plačal po določeni tarifi, kar je naleto pri njih na srdito godrnjanje. Na pragu je stal sluga z iztegnjeno roko in odvedel ju je v restavracijo.

Namenoma zatamnjen dvorana je bila razkošno okrašena. Električni ventilatorji, razganjajoči zatihli zrak, so skušali pričarati v dvorano prijeten hlad. Razen okraja je v čisto kitajskem slogu je odgovarjala vsa oprema najbolj rafiniranemu evropskemu užitku. Nešteta zrcala so odražala niklaste prirobe in kristalno steklo.

Začnjala se je doba vročine in obleke so se ji prilagodevale. Bile so večinoma hoteno kričeče elegance, vredne ljudi, ki lahko mnogo zapravljajo. — Vaše mesto se kopije v zlatu in blagostanju, — je dejal Robert, ko je sedel za mizo. — To je prvi vtis, toda svarim vas pred prehagljeno sodbjo. Le pogledjte malo bolje vse te ljudi.

Brancelin je storil tako. Mnoge podrobnosti, ki jih prvi hip ni opazil, so mu zdaj pokazale, da počiva na vsem tem zunanjem sijaju slabo prikrita tesnoba.

— Da, prav pravite, — je pritrdil. — Ali veste, na kaj me to spominja?

— No?

— Dvorana krožila na večer velike partije. Ti ljudje imajo izraz srečnih igračev, ki hočejo videč, da njihovi dobitki pretirano naraščajo, do konca izkoristiti svojo srečo in se trdovratno vedno znova spuščajo v igro, čeprav se boje usode, ki lahko s svojim udarcem na mah odpiha igralnico.

— Vaša opredelitev je pravilna, pravilnejša, nego mislite sami. Srečna preteklost je imela nadarjevanje in vsak je to izkoristil do dna s tem, da je neprestano staviljal, kar je bil dobil. Pride pa udarec usode in ta ogromna bogastva razpadejo kakor papirnaté hišice. Tu tujec špekulira, trguje in igra kakor na ognjeniku. Ve dobro, da mu plamen liže stopala, toda pohlep po dobičku je močnejši, zato nadaljuje igro z enim usesom napeto priskuškajoč prvega bobnenju lave, ki postaja vedno močnejše.

— Po vašem mnenju izbruh ni več daleč?

— Pogledjte sami.

Zunaj na pripekačem solncu se je izprehajala skupina Kitajcev, zročih na Evropece z globoko mrnjino. Vsi so nosili žolte halje, poslikane s kitajskimi cikaki.

— Kaj pomeni ta karneval? — je vprašal grof. — To je dijaška manifestacija, — mu je pojasnil de Mervent. — Prepovedali so jim hujkajoče govore, kričanje in povorke. No, torej, porabili so svoje obleke za oznanjanje svoje vere.

Ataše je prevajal nekatere napise svojemu gostu. Bil si enakega duha: »Proč s tujci« — »Vrni-

tee koncesije!« — »Streliajte in ubijajte! Eden najpogostejših je obsegal odkrit napad na Anglijo: »Naše sovraštvo velja Angležem!«

Tolika predrznost in povsem neznakovana, je presenetila Brancelina.

— Kako to, da trpe take demonstracije skoraj na sami meji koncesije? Kaj ni tu policije?

— Nasprotno, v Sanghaju je razen milice tako dobro organizirana policija, da bi ji j moglo zavidati marsikatero evropsko velemost.

— Zalkaj torej ne nastopi?

De Mervent je onemogoč zamahnil z roko.

— Uradna naredba, povelje pravi, ne prenačiti se, opustiti vsak nepremišljen korak, počakati, ignorirati...

— Počakati? — Na kaj?

— Kaj vem. Besede imajo diplomati, ki izmenjavajo iz Evrope s Kitajsko noto za noto. Vsaka inicijativa je nam prepovedana. Naša vloga je omejena samo na izročanje.

— Ali je to politika noja?

— To je edina politika, ki jo dovoljuje Amerika, Metodistični pridigarji kriče o pohujšanje, senator Borah rolni in hujška proti »zločinskim pogodbam« in poslanstva, tudi najmanj toleratna, takoj povesejo zastavo in vse to tako, da moramo prekrižanih rok gledati to čudno komedijo, ki se lahko že jutri izpremeni v najstrašnejšo tragedijo, kar jih pozna zgodovina Azije.

— Kaj pa naša vlada, mar nič ne reagira? De Mervent se je v zadregi in očitno nasmehnil: